

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXVIII

Price 25c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, November 6, 1981

Nr. 212

- PALEISTUME ISPEJAMAJI ATOMO ŠUVI. -

LIETUVA ISPANIJOS IR PIETŲ AMERIKOS SPAUDOJE

"Lietuva — Naujoji Lenkija" — skelbia antrastė Madrido žurnalo "Ya" (1981 rugp. 2 d.) viršelyje. Telam žinių agentūra šį straipsnį paskleidė po Pietų Ameriką, kur jis pasirodė Argentinos, Brazilijos, Paragvajaus ir kitų šalių spaudoje.

Straipsnio autorius Patrick Deslen remiasi Lietuvoje neseniai apsilankiusio vokiečių žurnalisto Schmidto-Havero išpuodžiais. Lietuvai ji giliai paveikė ir jam priminė Lenkiją, kur katalikai "didvyriškai atsispyrė prieš visokeriopą komunistų spaudimą". Nors katalikai Lietuvoje yra poniajiami visokių apribojimų, jie nusprendė atkakliai ginti žmogaus teises, susijusias su religija. Po 40-ties metų "smurto ir represijų", Lietuvos katalikai privertė sovietinę vyriausybę kai kuriose srityse nuolatų.

Lietuvos atvejį "veritas nuostabos" — ten ypatingai ryški "autentiškos katalikybės" jėga, veikia gausi pagrindinio spauda. Skaitytiniai trumpai supažindina su Lietuvos istorija, lietuvių ryžtinga kova už savo tapatybę ir egzistenciją.

Anksčiau Pietų Amerikos spaudoje plačiai paminėjo 1941-ųjų metų birželio tragiškąsias išvežimas. (Elta)

LIETUVIAI STUDENTAI LENKIJŲ REGISTRUOJA SAVO SAJUNGĄ

Varšuvoje leidžiamas "Solidarumo" biuletenis, savo 30-me numeryje išspausdino Lenkijos tautinių mažumų studentų — lietuvių, baltarusių ir ukrainiečių — sąjungų pareiškimą. Jame informuojama, kad Lenkijos aukštojo mokslo ir technikos ministras nepalankiai žiūri į tautinių mažumų studentų sąjungų registravimą. Todėl liepos 29 d. įsteigta bendra komisija, kurios užduotis — įteisinti lietuvių, baltarusių ir ukrainiečių sąjungas Lenkijoje.

Lietuvių studentus komisijoje atstovauja Viktoras Vaina ir Mariana Volyniec.

LIETUVIAI INFORMUOJAMI APIE "ANTISOCIALISTINES ORGIJAS" LENKULOJE

Literatūra ir menas perspausdino straipsnį iš Sovetskaja kultura žurnalo, kuriame išsamiai aprašomos antisovietinės nuotaikos Lenkijoje. Rugsėčiui baigiantis, Gdanskio priemiestyje įvykusiame festivalyje vyravo dainos apie "tarybinius la-

rius", "tarybinę agresiją", "slaviškus snukius" ir "raudonus pasturgalius". Ant salės grindų buvo svaidomi "broliškių šalių" laikraščiai, kad šitos "orgijos" dalyviai juos trypytų kojomis". (Elta)

PATARIA KARDINOLUI NEBJOTI TEISMO

CHICAGO, Ill. — Chicago Romos katalikų dvasiškių grupė paršė kardinolui Kodžiui labai šiltą laišką, kad jie visą laiką yra pasiryžę su juo bendradarbiauti, bet jie pataria kardinolui nevengti Amerikos teismų ir duoti jiems visas prašomas informacijas. Dalis to laiško jau paskelbta spaudoje, bet netrukus laiškas bus paskelbtas su visais kunigų parašais.

Chicago Sun-Times trečiadienį paskelbė pirmame puslapyje žinią, kad prisiekusiųjų teismas šių metų sausio mėnesį kreipėsi į kardinolą, kad teismui duotų dokumentus apie bankines transakcijas, bet iki šio momento kardinolas to nepadare. Teismas turėjo įsakyti bankams duoti reikalingus dokumentus.

Paskelbimo pabaiga ir dovanos

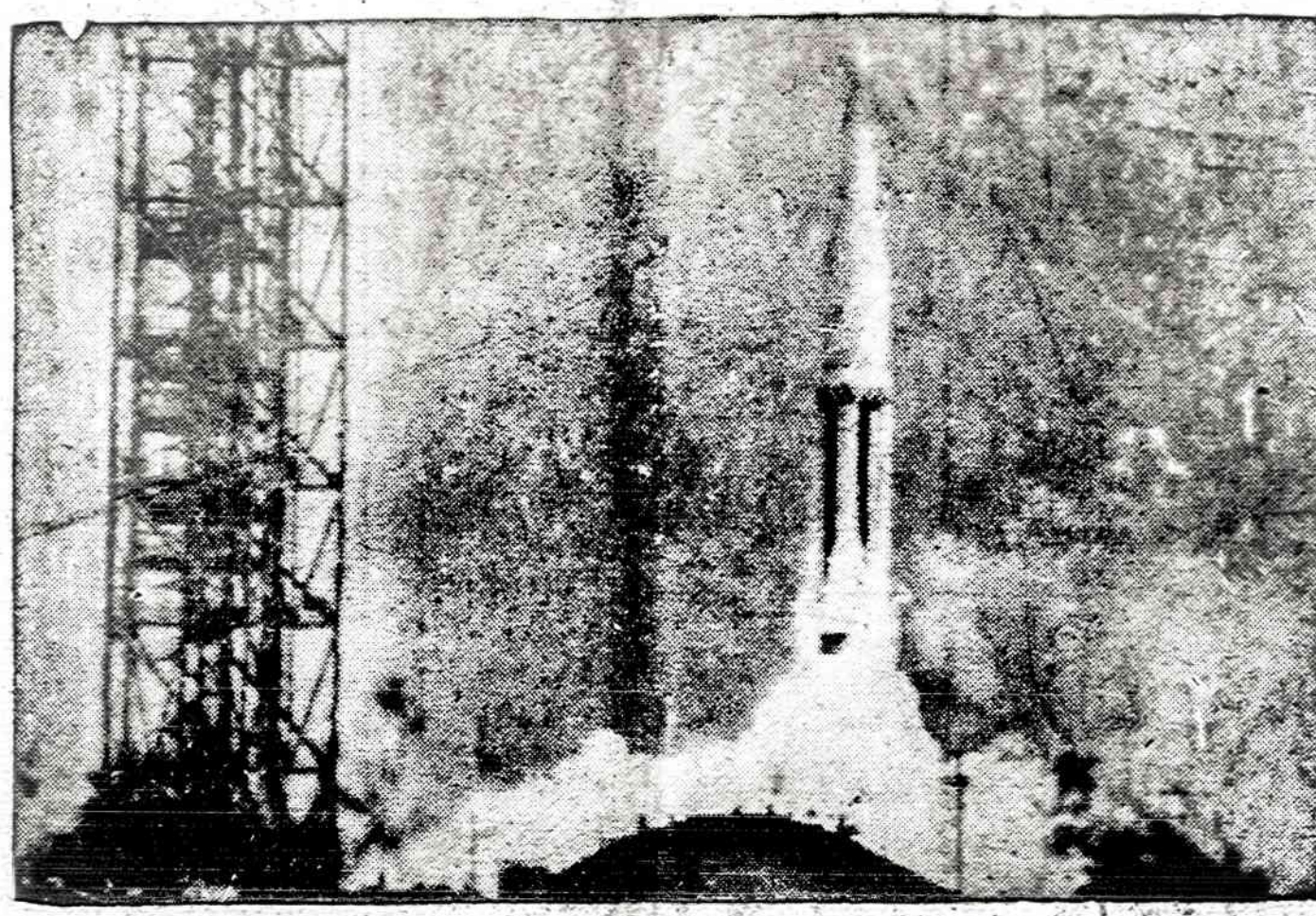
Pasiekėjo, kad prisiekusiųjų teismas šį pat pareikalavo, kad Kansas City bankas atsiųstų dokumentus, ligiančius kardinolo finansines transakcijas, rašo Sun-Times savo ketvirtadienio olandoje. Kardinolas Cody savo laiką turėjo sąskaitas Kansas City banke. Bankas priza-dėjo "paruošti reikalingus dokumentus".

"Sun-Times" skelbia, kad ponias Helen Dolan Wilson savo laiką buvo gavusi iš kardinolo Cody \$21,000. Ji prisimenanti, kad ji atidavusi penkis, o gal ir dešimt tūkstančių dolerių. Tuo tarpu likusius \$11,000 kardinolas jai pasakė, kad dovanojęs. Šiomis dovanomis pasinaudojęs ir josios sūnus, dabar sulaukęs 47 metų amžiaus. Sūnus yra vedęs ir verčiasi apdraudos verslu.

Astronautai erdvėlaiviu "Columbia" pakils tikrai po to, kai išvalys degalų vamzdžius ir pripilds naujus šviežius degalus. Tikrai tada nustatys, kada jie galės pakilti.

Kardinolas John Cody

Paiskėjo, kad raketon įpiltas degalo mišinys buvo sugedęs, todėl ir puto pradėjo veržtis iš vieno vamzdžių sujungimo. Pranešama, kad astronautai kils erdvęn tik tai už dešimties dienų, kai pakeis visus degalus.

GEN. V. JARUZELSKIS, ARKIVYSK. J. GLEMP IR LESEK VALENSA TARĖSI

MANOMA, KAD LENKAI PAJEGS IŠVENGTI BEREKALINGO KRAUJO PRALIEJIMO

VARŠUVA, Lenkija. — Trečiadienį Varšuvoje įvyko pirmas pasitarimas nevykusiai, lenkams labai įdomingai administracijos formai pakeisti. Tai buvo pirmoji didelė pakaita, daroma visoje sovietinėje sistemoje. Premjeras ir lenkų komunistų partijos vadas gen. Vaitiekus Jaruzelskis pakvietė Lenkijos arkivyskupą Jozefą Glemp ir Solidarumo unijos pirmininką Leseką Valensą, šių pakaitų didžiausią iniciatorių. Jis pavartojo visus komunistų propagandos vartojamus obalsius, dalimi ir komunistų metodus demokratinėmis idėjomis pritaikyti kasdieniniame gyvenime.

Kada Dancigo laivų statybos darbininkai susirinko mitingą streikui aptarti, tame susirinkime dalyvavo ir elektrikas Valensa. Mitinge savo nuomonę pareiškė įvairių srovių atstovai. Kada komunistų partijos narys pasirinkusiems jokių streiko sudaryti, bet skirstyti namo ir užmiršti apie streiką, tai Valensa jį sustabdė, kumštimu rėžė į ausį, nuėjo prie stalo ir pasakė kalbą. Jis patarė visiems mesti darbą, skelbti streiką, reikalauti didesnių algų ir geresnių gyvenimo sąlygų. Niekas jo nešrinko, bet susirinkusieji jam pritarė. Tą popietį Valensa tapo Dancigo laivų statybos unijos vadu. Buvo surašytas toks didelis streikas, kad nuvirto Gierėkas, premjeras ir dauguma komunistų turėjo pasitraukti iš valdžios vietų. Komunistams buvo atimta daug privilegijų ir prasidėjo reforma Sovietų valdžios kontroliuojamoje Lenkijoje.

Sovietų valdžia siuntė į Varšuvą Michailą Suslovą, patį žiauriausią nekaltų žmonių žudiką, bet lenkai jo neklaušė. Valensa padiktavo vicepremerui Jagielskiui sąlygas streikui baigti. Tos sąlygos priimtos, streikas baigtas, o dabar priejo prie reikalingų reformų visoje Lenkijoje. Valensa siūlo leisti

MAISTO PRIEDAI SEKELIA ASTMA

CHICAGO, Ill. — Illinois gydytojai nustatė, kad skoniui pagerinti priedamas monosodium glutonate jautriems asmenims gali sukelti astmą. Daugelis žmonių šių priedamųjų neįsijaučia ir nekvepia dėmesio, bet jautrus žmonės turėtų atkreipti į tai dėmesį. Dažniausiai monosodium glutonate naudoja kiniečių restoranai. Kas pavargęs kiniečių maisto, pradeda jausti krūtinėje sunkumą, tai turi apsižiūrėti ir maisto su monosodium nevartoti.

Bostono, Chicago ir Los Angeles gydytojai nustatė, kad žmonės nuo monosodium gauna labai pikta astmą, kuri žmones greitai į kapus nuveda. Verta paklausti gydytojų ir nepaženklinti savo sveikatai.

JORDANAS LINKES PIRKTI RUSIŠKUS GINKLUS

WASHINGTON, D.C. — Jordanijos karalius Hussein lankydamsis Washingtono, šį trečiadienį aiškiai pasakė, kad jis pasiryšęs pirkti savo krašto gynybai rusiškus ginklus, nes tokių ginklų pirkiniai iš Amerikos Carterio laikais jam durys buvo uždarytos.

Susitikęs su Amerikos žurnalistais Blair House patalpose, kur jis buvo apsisėjęs, Hussein pabrėžė, kad tokią transakciją jis manęs daryti tik susidariusių aplinkybių prievartos, ir jį bus vienkartinė.

Šias žinias ir prezidentas R. Reaganas patvirtino.

IRANIEČIAI PAMINEJO AMBASADOS PAGROBIMĄ

TEHERANAS, Iranas. — Trečiadienį kelių tūkstančių irančių minia paminėjo Amerikos ambasados Irane pagrobimo dvejų metų sukaktį. Prie ambasados vartų susirinko didoka minia ir šaukė: "Islamas laimėjo! Reaganas pralaimėjo!"

1979 m. lapkričio 4 dieną 400 studentų islamiečių įsiveržė į JAV ambasadą, nuginklavo ambasados sargus, tarnautojus, pareigūnus ir sulaukė visus ambasadoje buvusius JAV piliečius.

Išbroveliai nebeklausė tuo metu Teherane buvusios vyriausybės, policijos ar kariuomenės atstovų. Jie imdavo įsakymus tikrai iš mulos Chomeini.

Iranas jau 13 mėnesių kovoja su Iraku, bet Irano kariai nesima jokių karo veiksmų prieš irakiečius.

Atstovų Rūmų pirmininkas Thomas O'Neill pasiūlė komitetui priimti nutarimą, kuris uždraustų apkarpyti bet kokias Socialinės Apdraudos sumas. Prezidento Reagano administracija buvo paruošusi kelis įstatymo projektus, kurie būtų leidę prezidentui apkarpyti kelias Socialinės apdraudos pozicijas.

Burmistrė Byrne privalės pakelti namų savininkų mokamus mokesčius.

SENATO UŽSIENIO KOMITETUI PAREISKĖ SEKRETORIUS HAIG

RYTŲ EUROPOJ RUSAI TURI GALINGAS JEGAS, BET SAJUNGININKAI VISAI NEPASIRUŠĘ

LIBIJOS KARIAI MARŠUOJA IS ČADO

PARYŽIUS. — Prancūzijos prezidentas Mitterrand įsakė Libijos diktatoriui M. Chadfi atsaukti visas Libijos karo jėgas iš Čado, gražinti prezidentą, paleisti premjerą ir duoti Čado gyventojams laisvę savarankiškai tvarkyti savo reikalus.

Prezidentas gražintas į savo pareigas praėjus savaitę, premjeras paleistas savaitės viduryje, o Libijos vyriausybė pranešė, kad per 7 dienas bus išvesti visi 10,000 Libijos karių. Jie išsivės visus savo ginklus.

Jeigu Libija neatšauks savo ginkluotų pajėgų, tai Prancūzija pasiųs ten prancūzų lėktuvus ir sudaužys visus tankus bei karinius pabūklus. Prancūzija davė Čadui nepriklausomybę, — kad krašto gyventojai tvarkytų savo reikalus.

PRASO TURKUS PALEISTI BUVUSI PREMJE RA

BRIUSELIS, Belgija. — Europos Bendrosios Rinkos vadovybė kreipėsi į dabartinę Turkijos vadovybę, prašydama paleisti buvusį premjerą Ecevitą.

Buvęs premjeras rėmė Europos Bendrąją Rinką ir gavo iš jos 600 milijonų dolerių paramą. Bendrosios Rinkos vadovybė nuvyko pas turkų ambasadorių Briuselyje ir papasakė paleisti Ecevitą. Iš viso Bendrosios Rinkos atstovai pareikalavo, kad Turkijoje būtų atstatyta demokratinė tvarka. — Jeigu kariai negrąžins demokratines santvarkos Turkijoje, tai Europos Bendroji Rinka sustabds turkam teikiama paramą.

Kai perėmė valdžią, turkų kariai priza-dėjo netrukus atstatyti demokratinę tvarką, bet ginerolai neskuba.

Sėkr. Haig liudijo Senato komitetui, kad rusus turėtume pagąsdinti atominė bomba, jeigu jie veržtųsi į Vakarų Europą.

WASHINGTON, D.C. — Senato užsienio komiteto veiklus narys sen. Clair Pell, kuris taip pat yra Europos saugumo ir bendradarbiavimo komiteto narys, paklausė Valstybės sekretorių Aleksandrą Haig, kas būtų daroma, jeigu Sovietų karo jėgos pradėtų veržtis į Vakarų Europą.

Sekretorius Haig neturėjo ką senatoriui pasakyti, nes tuo reikalu nėra jokio oficialaus nutarimo. Bet sekretoriui Haig priminė, kad šitas klausimas buvo svarstomas Šiaurės Atlanto Sąjungos kariuomenės vadų pasitarime, kai jis patį pirmininkavo, ir šitaip atsakė veikliam Senato užsienio komiteto nariui:

— Palestume į juos išpėjamąjį atomo šuvį, kad besiveržiantieji žinotų, kokį pavojingą žingsnį jie žengia...

Šis sekretoriaus Haig atsakymą pasigavo žurnalistai ir pradėjo komentuoti. Klausimas buvo sąlyginis, bet atsakymas sukelė didelį susidomėjimą ir plačius komentarus. Jis parodė, kad Šiaurės Atlanto Sąjungos kariuomenės vadovybė, įpareigota aptarti visas karo galimybes, priėjo išvados, kad, neturint kitų ginklų, galima būtų mintis tokio žingsnio. Tai nerėškia, kad tokio žingsnio imsis, bet iš daugelio galimybių, atomo sviedinio paleidimas galėtų būti daromas, kaip išpėjimas.

Reikia manyti, kad Sovietų spauda šį sekretoriaus pareiškimą panaudos savo propagandai.

Paskutinėmis savaitėmis eina įvairiausi gandai apie Sovietų karo jėgų vežimą į Vakarų pasienį. Tie gandai ateina iš Belgijos ir Vokietijos. Europos valstybės yra susirūpinusios Sovietų karo jėgų invazija į Vakarų Europą, o europiečiai žino, kad jie neturi pakankamai Sovietų kariams sustabdyti.

Vsiems aišku, kad Sovietų propagandos agentai pasigauso Senato komitetui pasakytus sekretoriaus žodžius, išvers jų prasmę ir naudos juos komunistinei propagandai.

Sekretoriaus Haig pareiškimas paliko lūdna įspūdį, nes Šiaurės Atlanto Sąjunga iš tikrųjų neturi jėgos Sovietų invazijai sustabdyti. Atominė bomba būtų vienintelis išpėjimas Kremliui ir Sovietų karo vadams.

— Anglijos karalienė pranešė gyventojams, kad vyriausybė turės imtis priemonių ūkio reikalams gerinti.

— Prisiekusiųjų teismas nori nustatyti, ar kardinolas Cody ponias Wilson atidavė savo pinigų ar bažnyčiai priklausančius.

— Chicago policininkams pakels atlyginimą 4%.

— Ketvirtadienį aukso uncija kainavo \$428.

KALENDORELIS

Lapkričio 6: Leonardas, Vygaudė, Klotė, Bangputis, Vosgelė, Ragelis.

Saulė teka 6:28, leidžiasi 4:40. Oras gražus, gali trumpai palyti.

PAVERGTŲJŲ ANTIKONFERENCIJA MADRIDE

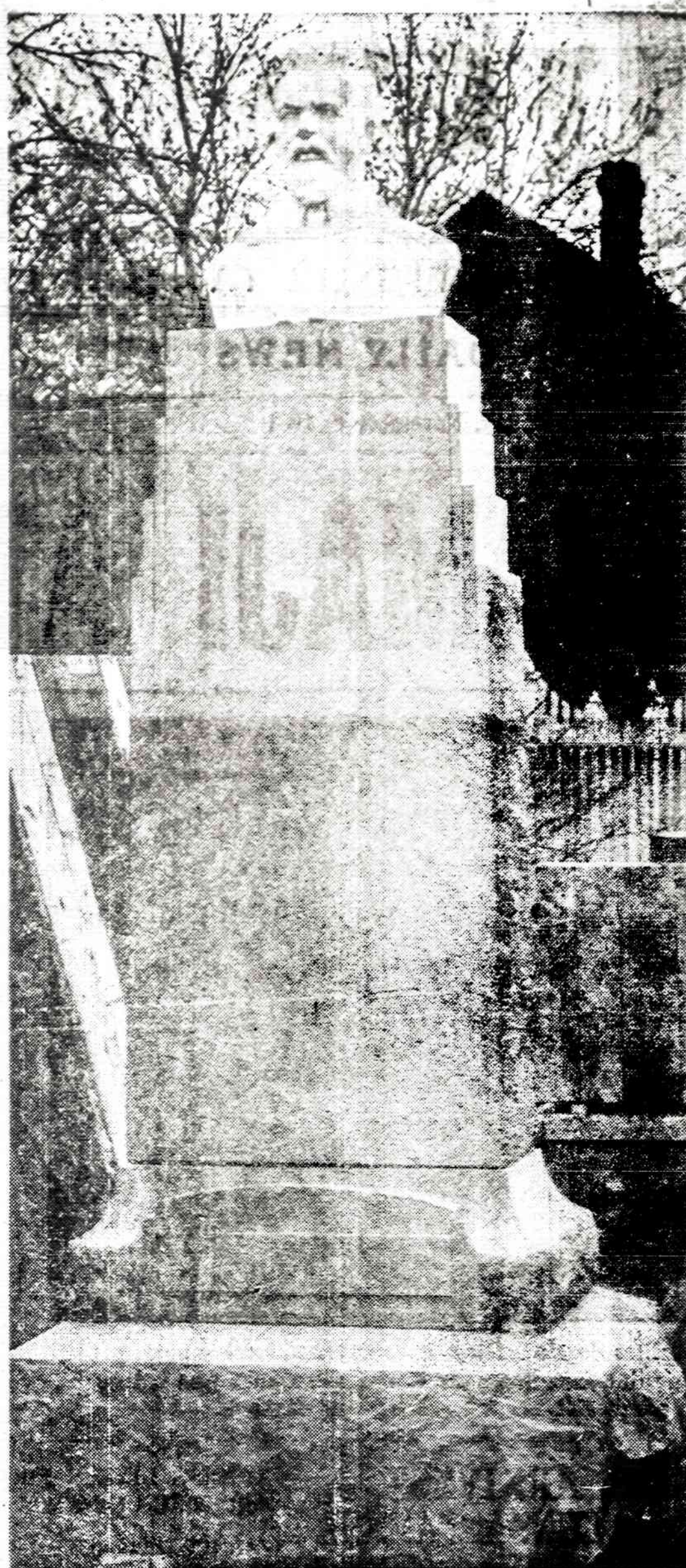
H. Gordon Skilling, Toronto universiteto politinių mokslų profesorius, parašė išsamų straipsnį apie Madrido konferenciją dėl saugumo ir bendradarbiavimo Europoje, kuris buvo išspausdintas JAV valdžios leidžiamame žurnale Problems of Communism, 1981 m. liepos rugpjūčio numerio. Ta konferencija buvo atidaryta 1980 m. lapkričio mėnesį. Sovietinis blokas neturėjo išgauti iš Vakarų kariškų, detentų, o V. Karas norėjo, kad ta detentė būtų lengva, patikima ir kad Sovietai padarytų šiek tiek laisvės žmogaus teisėse srityje. Nebuvo priėta jokio susitarimo ir praėjus mėnesiui konferencija vėl pradėta.

Skilling rašo: "Per konferencijos atidarymo kritikas 10 dienų, tikra "konferencija" įvyko Madride, kai grupės ir individai susirinko įtaigot Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos delegatus pakviesti į Madridą, Le Monde žodžiais, į "nepilnametę miestą". Madride susirinko didelis skačus garsių sovietinių disidentų egzilyje (gen. P. Grigoranko, L. Aleksejeva, V. Bukovski, N. Gorbanevskaya, L. Plyushch ir kiti), egzilai iš Čekoslovakijos, Rumunijos ir Lenkijos, atstovai nuo įvairių etninių grupių ir žmogaus teisių organizacijų, kaip Helsinkio sąjunga, tarpininkinis komitetas sovietinei žydijai, laisvų ukrainiečių pasaulio kongresas, žmogaus teisių draugija ir tautų antibolshevikinis blokas. Nors šis susirinkimas nebuvo tiek dramatiškas ir išreikštas kaip praėjusių paraleliniai susirinkimai ankštesnėse tarptautinėse konferencijose, Stockholm ir Vancouverje, jį visiškai turėjo didžiają pasaulio viešą

opinią. Šios grupės ir individai vedė spaudos konferencijas, davė pasiskalbėjimus spaudai, laikė viešus susirinkimus diskutuoti žmogaus teisių ir detentų. Buvo samizdato literatūros paroda koncertas pagerbti žmogaus teisių aktyvistus, ir keletas bado streikų ir demonstracijų eisenų įvairiose miesto dalyse. Latvis persiplovė savo riešus prie kongreso centro; kiti iškėlė didžiulę vėliavą protestui prieš Baltijos valstybių sovietinę okupaciją stadione, kitoje pusėje kongreso sties. Šešios Kanados latvės mergaitės atėjo į viešą posėdį tautiniais rūbais ir atkreipė dėmesį fotografų ir masinių susirinkimo priemonių. Andrejus Amalricho mirtis, kuris buvo užmuštas automobilio katastrofoje pakeliui į konferenciją, sudarė progą rusiškoms pamaldoms mažoje rusų ortodoksų bažnyčioje Madride. Šis prisiminimo pagerbinimas buvo atlankytas Amerikos delegato Max Kampelmanno ir kitų delegatų.

Svarbus įvykis buvo įsteigimas Tarptautinės Helsinkio draugijos su garbės pirmininku dr. Sakharovu, turinčios savo vadovybę žinomus ankstyvesnius disidentus ir žmogaus teisių skatintojus iš daugumos Vakarų Europos ir Šiaurės Amerikos kraštų. Jos pagrindinis tikslas buvo sekti Helsinkio sutartimus ir įsteigti skundų įstaigą dėl Baigimio akto pažeidimų. Ji taip pat buvo numatyta skatinti pagalbą persekiojamiems komunistiniuose kraštuose ir prašyti jiems amnestiją.

Straipsnis iliustruotas "kelio" nuotraukomis. Vienoje nuotraukoje yra ir mūsų Vladas Šakals, kuris pažymėtas kaip parėjęs iš susovietintos Lietuvos.

1911 m. lapkričio 6 d. Berlyne mirė dr. Jonas Štūpas. Jo palaikai palaidoti Čikagoje, Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Si pavergtųjų ir jų draugų antikonferencija Madride priėmė daug nutarimų ir pasiūlymų. Pagal H. G. Skilling, "šie įvairūs pasiūlymai buvo įnešti Madrido konferencijos dėmesin įvairiais būdais. Ne vien tik disidentai iš Sovietų Sąjungos ir Rytų Europos padėjo juos išplatinti, bet ir etniškų organizacijų Vakaruose ir net Vakarų delegatai su ryšiais su tokiomis grupėmis tapo laidais."

Profesorius Skilling palydija, kad Rytų Europos egziliniai laisvimo veikėjai Madrido konferencijoje vaidino svarbią patariamąją rolę žmogaus teisių srityje. Šis jo liudijimas yra atspausdintas JAV valdžios oficialiame leidinyje. Taip pat profesorius Skilling pastebi pavergtųjų antikonferencijos platumą ir pasirošimą.

Šioje antikonferencijoje Lietuvos atstovavo VLIKas ir AL-

Tas. Rytų Europos išlaisvinimo procese vis daugiau ir daugiau ryškėja tarptautinis bendradarbiavimas. Tad ir ateityje VLIKas ir ALTas vis daugiau ir daugiau dalyvaus tarptautinėse antikonferencijose, kurios dar vėliau taps konferencijomis naujai Rytų Europos ateičiai. Todėl šiandien mums yra labai svarbu sujungti savo politines jėgas po VLIKo ir ALTO vėliavomis, kurios yra tik mūsų pilnai suprata ir įsisąmoninta laisvos ir nepriklausomos Lietuvos Trispalvė.

Juozas Nendriūnas

o Darbas yra geriausias vaistas iš visų negerovių ir nelaimių, kurios užgula žmoniją. (Carlyle)

PIRMOJI LITUANISTINĖ SESIJA PUNSKĖ

Šiais metais sukako lietuviško švėtimo Liaudies Lenkijoje 25-meis. Šiam jubiliejui paminėti, Punksko liet. mokykloje rugpjūčio 29-30 dienomis įvyko Pirmoji Litanistinė moksline sesija.

Mirtis organizuoti šį pirmą LVKD istorijoje, rimtą mokslinį renginį buvo iškelta 1980 metų rugsėjo 4 d. VIII-tame LVKD Suvažiavime. Suvažiavimo delegatai šiai minčiai pritarė ir įpareigojo Centro valdybą ir jos Prezidiumą vykdyti užmojų. Centro valdybos nutarimu buvo pakviestas 15 asmenų rengiamas prelegentės fortepijonu ir jos vyro Kolers smuiku groty J. Juzeliūno ir Jurgio Juozapajūno kūrinių. Kaip tikras virtuosas išryškėjo smuikininkas Kolers, atlikdamas solo Vytauto Barkausko 5-ųjų dalių partitą smuikui.

Antroje paskaitos dalyje prelegentė supažindino su lietuviškosios išeivijos kompozitoriais: Jeronimu Kačinskiu, Julium Gaideliu ir šiemet mirusiu 54-rių metų amžiaus muziku J. Svedu. Pastarojo sonatą smuikui taip pat meistriškai pagrojo Kolers.

Vakare koncertavo Laima Štepaitytė iš JAV-bių, palydima dr. R. Lampsatytes-Kolers. Pirmojo programos dalyje solistė dainavo arijas iš Donizetti, Puccini, Grieg, Massenet, Tosti ir Verdi operų.

Antroji koncerto dalis buvo skirta lietuvių kompozitorių Jakubėno, Dvariono, Gaubio ir Gaišiai Lenkijoje žinomoms, Lietuvių Draugijos kvietimą ruošti pranešimus ir dalyvauti sesijoje kažkur Punkske, pačiame šalies krašte.

Nors pradžioje abejonių būta daug, tačiau tokių rezultatų, kokius patyrėme rugpjūčio 29-30 dienomis, net nesitikėjome. Pirmąją Litanistinę moksline sesiją atvyko su moksliniais pranešimais 17 referentų — dr. Jonas Jaskanis — Archeologija apie Baltus Lenkijos šiaurės — rytuose, mgr. Juozas Sigitas Paransevičius — Lietuviškas švėtimas Lenkijos Liaudies Respublikoje, mgr. Gintautas Marcinkevičius — Lietuvių visuomenės ekonominė padėtis Seinų krašte XX amžiuje, mgr. Jonas Pajaujis — Lietuviškas švėtimas Seinų krašte 1915-1944 m., dr. Bronius Makauskas — Iš lietuvių tautinės mažumos praeities II-oje Lenkijos Žečpospolitoje, Marytė Valčiūtė — Žemės ūkis Punksko valsčiuje 1970-1980 m., mgr. Kristina Krauzlienė — Seinų krašto lietuvių aukštoje Varšuvos mokykloje, ir kiti.

Nepaprastai įdomus buvo pranešimas "Lietuvių švėtimas Seinų krašte iki I-o pasaulinio karo. Ne mažiau įdomus ir platus buvo prof. P. Losovskio pranešimas "Pietinės Suvalkijos valstybinio priklausomumo problema 1918-1920 m. Čia pasakojama apie Lietuvos ir Lenkijos diplomatines ir militines pastangas dėl pietinės Suvalkijos, tame tarpe ir dėl Seinų-Punksko krašto. Šis darbas vertas ypatingo dėmesio, kadangi tiečia netolimą mūsų krašto praeitį.

Be jau minėtų, rengiamajam komitetui mokslinius pranešimus prisijungė mokslininkai iš Lietuvos: dr. Zigmas Zinkevičius, parašyta: "Kas myli kalnus te ist. m-lų d-ras Antanas Tyla, ist. m-lų. k. Vytautas Merkys, kurie dėl įvairių priežasčių negalėjo atvykti. Sveikinimus sesijai atsiuntė įžymus švedų slavistas ir baltistas prof. Knutas Olafas Falkas iš Lundo universiteto ir Lietuvos mokslininkai.

Visi moksliniai pranešimai buvo labai įdomūs, vertingi ir aukšto lygio. Visi nepaprastai priartinė mums lituanistinę ir baltitinę problematiką. Čia reikia pakartoti Sesijos pirmininko dr. Jono Jaskanio žodžius, kad baltistika sulaukė Lenkijoje visuotinio mokslininkų susidomėjimo ir pripažinimo. Sesija buvo ne tik moksliskai vertinga bet ir

nepaprastai mums visiems įdomi.

Pasibaigus šiam renginiui, sesijos dalyviai išvyko į ekskursiją po Suvalkiją. Matė nuostabių Suvalkijos vaizdus. Sugrįžus iš ekskursijos dalyviams kon-

certavo Punksko Lietuvių Kultūros namų choras "Dzūkija" ir kaimo kapela "Klumpė", Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos dainų ir šokių ansamblis "Sūduva".

Šis mokslinis renginys įsirašė ne tik į Draugijos, bet ir visos visuomenės istoriją. B. M. (Iš Eur. Lietuvos)

XXVIII EUROPOS LIETUVISKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

(Tęsinys)

Tikras mėgavimasis buvo klausymas prelegentės fortepijonu ir jos vyro Kolers smuiku groty J. Juzeliūno ir Jurgio Juozapajūno kūrinių. Kaip tikras virtuosas išryškėjo smuikininkas Kolers, atlikdamas solo Vytauto Barkausko 5-ųjų dalių partitą smuikui.

Antroje paskaitos dalyje prelegentė supažindino su lietuviškosios išeivijos kompozitoriais: Jeronimu Kačinskiu, Julium Gaideliu ir šiemet mirusiu 54-rių metų amžiaus muziku J. Svedu. Pastarojo sonatą smuikui taip pat meistriškai pagrojo Kolers.

Vakare koncertavo Laima Štepaitytė iš JAV-bių, palydima dr. R. Lampsatytes-Kolers. Pirmojo programos dalyje solistė dainavo arijas iš Donizetti, Puccini, Grieg, Massenet, Tosti ir Verdi operų.

Antroji koncerto dalis buvo skirta lietuvių kompozitorių Jakubėno, Dvariono, Gaubio ir Gaišiai Lenkijoje žinomoms, Lietuvių Draugijos kvietimą ruošti pranešimus ir dalyvauti sesijoje kažkur Punkske, pačiame šalies krašte.

Nors pradžioje abejonių būta daug, tačiau tokių rezultatų, kokius patyrėme rugpjūčio 29-30 dienomis, net nesitikėjome. Pirmąją Litanistinę moksline sesiją atvyko su moksliniais pranešimais 17 referentų — dr. Jonas Jaskanis — Archeologija apie Baltus Lenkijos šiaurės — rytuose, mgr. Juozas Sigitas Paransevičius — Lietuviškas švėtimas Lenkijos Liaudies Respublikoje, mgr. Gintautas Marcinkevičius — Lietuvių visuomenės ekonominė padėtis Seinų krašte XX amžiuje, mgr. Jonas Pajaujis — Lietuviškas švėtimas Seinų krašte 1915-1944 m., dr. Bronius Makauskas — Iš lietuvių tautinės mažumos praeities II-oje Lenkijos Žečpospolitoje, Marytė Valčiūtė — Žemės ūkis Punksko valsčiuje 1970-1980 m., mgr. Kristina Krauzlienė — Seinų krašto lietuvių aukštoje Varšuvos mokykloje, ir kiti.

Nepaprastai įdomus buvo pranešimas "Lietuvių švėtimas Seinų krašte iki I-o pasaulinio karo. Ne mažiau įdomus ir platus buvo prof. P. Losovskio pranešimas "Pietinės Suvalkijos valstybinio priklausomumo problema 1918-1920 m. Čia pasakojama apie Lietuvos ir Lenkijos diplomatines ir militines pastangas dėl pietinės Suvalkijos, tame tarpe ir dėl Seinų-Punksko krašto. Šis darbas vertas ypatingo dėmesio, kadangi tiečia netolimą mūsų krašto praeitį.

Be jau minėtų, rengiamajam komitetui mokslinius pranešimus prisijungė mokslininkai iš Lietuvos: dr. Zigmas Zinkevičius, parašyta: "Kas myli kalnus te ist. m-lų d-ras Antanas Tyla, ist. m-lų. k. Vytautas Merkys, kurie dėl įvairių priežasčių negalėjo atvykti. Sveikinimus sesijai atsiuntė įžymus švedų slavistas ir baltistas prof. Knutas Olafas Falkas iš Lundo universiteto ir Lietuvos mokslininkai.

Visi moksliniai pranešimai buvo labai įdomūs, vertingi ir aukšto lygio. Visi nepaprastai priartinė mums lituanistinę ir baltitinę problematiką. Čia reikia pakartoti Sesijos pirmininko dr. Jono Jaskanio žodžius, kad baltistika sulaukė Lenkijoje visuotinio mokslininkų susidomėjimo ir pripažinimo. Sesija buvo ne tik moksliskai vertinga bet ir

neįprastai mums visiems įdomi. Tai buvo reta išimtis pasaulinėje spaudoje. Vokiečiai sukilimą sten gėsi nutylėti. Ir iki šiol didžiojoje JAV-bių, prancūzų, vokiečių, britų enciklopedijose nei žodžio apie jį neužtikame. Tik šveicarų enciklopedija sukilimą trum pai paminėjo. Senoji Enciklopedija Britannica laida tik parašė, kad 1941 buvo sudaryta Laikinoji vyriausybė. Taip pat ir prancūzų Enciklopedija Universalis. Pasaulinės istorijos tomuose irgi veltui iešiotum apie 1941 sukilimą žinių.

Be to sukilimas įvyko. Jį paruošė ir jam vadovavo Lietuvos aktyvistų frontas, sudarytas iš visų Lietuvos politinių srovių atstovų, išskyrus komunistus. Su kilime dalyvavo 80.000 — 150.000 ir žuvo per 2.000 kovotojų, t. y. daugiau negu nepriklausomybės kovose. Laikinoji vyriausybė, tvarkydama kraštą, parodė daug drąsos, sumanumo ir patriotizmo. Apie sukilimą ir Laikinę vyriausybę daug medžiagos randame jos vadų ir kitų narių — Škirpos, Ivinskio, Brazdžiū, Raštiko ir kit. — atsiminimuose ir apybraižose lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis. Apie sukilimą daug rašo ir sovietiniai šaltiniai. Dabar jau priimami amerikiečių, vokiečių bei anglų karo metų archyvai. Tik reikia netingėti juose pasirausti.

Paskaitą prof. Vardys baigė tvirtinimu, kad 1941 sukilimas turi didelę istorinę svarbą, kuri paaiškės vėliau. Anot dr. Geronimo, bet pasipriešinimu. (Bus daugiau)

SOVIETŲ ANGLIAKASIAI IR ANGLIS

Neseniai Sovietų Sąjungoje pakeltos kainos benzinui, deglinei ir kitoms "nebūtinoms" prekėms. Tačiau mažiausiai nuo to unkenės angliakasiai, nes jiems pažadėti dideli atlyginimų pakilimai: 27% tiems, kurie kasa anglį po žeme, 23-24% dirbančiesiems atvirose kasyklose ir 18-20% visiems kitiems kasyklų darbininkams. Sovietų angliakasiai dirba 36 valandas savaitėje, o tie, kurie kasa anglį ypač sunkiose sąlygose, giliai po žeme ir šaltuose rajonuose, — 30 valandų. Net ir prieš pakilimą, angliakasių atlyginimas buvo du kartus didesnis už vidutinį su-

fabrikų darbininkų ar tarnautojų algą. Angliakasių pensijos, kurias galima gauti po 20 metų darbo, yra 25% didesnės, negu kitų dirbančiųjų. Tai kodėl jiems vėl kelia atlyginimus?

Pirmoji priežastis yra politinė. Sovietų valdžia bijosi, kad angliakasiai vieną dieną nepasektų lenkų pavyzdžiu. Donetsko rajono angliakasiai, kurie ribojasi su Lenkija, gaus pirmieji pakilimą 1982 m. pradžioje. Šių metų pradžioje toje vietoje yra buvę streikų, bet angliakasiai nepripažino. Lenkijoje angliakasiai taip pat nebuvo pirmieji, bet tik vėliau. (Nukelta į penktą puslapį)

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS THAT ARE ALLOWING SAFE FOLLOWING DISTANCES...

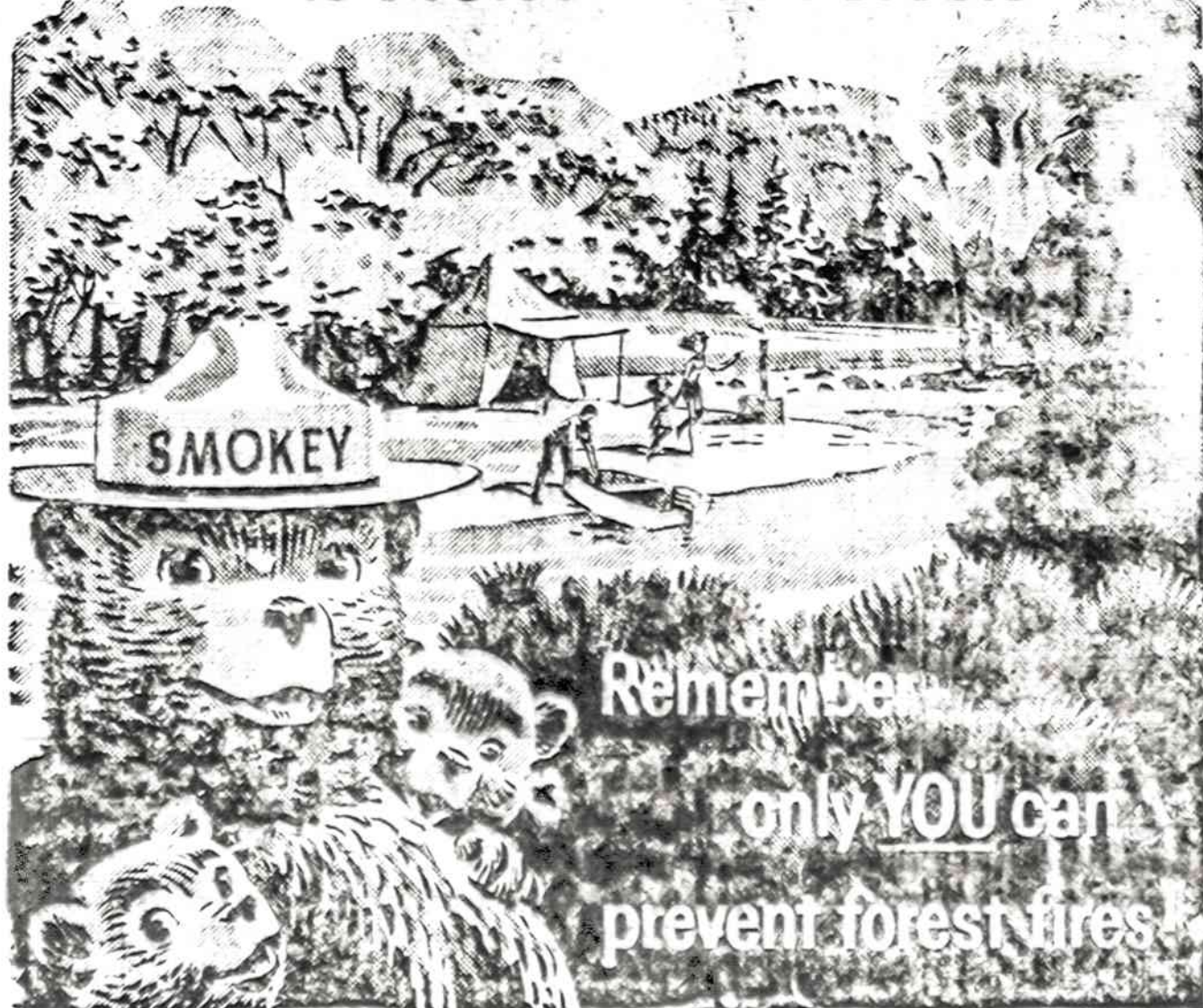
YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF THERE'S A SUDDEN STOP WHILE YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY...

IF YOU DRIVE AT THE MINIMUM SPEED STAY IN THE RIGHT LANE.

There are so Many Reasons to Protect Your Forests

Nuo 1914 metų

Midland Savings plan nauja taupymo ir paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos atidarytos iki \$40,000

2657 W. 69 STREET Chicago, IL 6062 Tel. 925-7400

8929 SO. MAYLEM AVE. Bridgeview, IL 60435 Tel. 598-9400

MIDLAND SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION 4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILL. 60632 PHONE 254-4470

5 1/2% Passbook Savings

7 1/2% 4 Years Savings (Minimum \$500 Certificate)

PASTABOS IŠ TOLO

Kūrybingo lietuviško gyvenimo 40-ties metų sukaktis

Gal būtų tiksčiau sakant — Los Angeles lietuviškosios šv. Kazimiero parapijos 40-ties metų sukakties minėjimas, kurį užbaigėme spalio mėn. 25 d. tos parapijos salė šauniu banketu, kuriame buvo tiek svečių — kiek ta salė, šia proga ir programa, galėjo sutalpinti sakoma apie 350. Tai, visų atveju rekordinis skaičius, nes nebuvo palikta vietos šokiams (kurie ir nebuvo planuoti), dėlto sutalpinti net 36 stalų (po 10 asmenų prie stalo), plus ilgokas garbės svečių stalas ir... gausūs renginio pareigūnai, kuriems net nebuvo laiko nei progos prisėsti.

Turiu pastebėti, kad šios parapijos 40-ties metų jubiliejus buvo pradėtas švęsti jau š. m. birželio mėn. 21 d. surengta parapijos LIETUVIŲ DIENA, apie kurią plačiai esu rašęs savo pastabose „Naujienuose“ atitinkamu laiku, o taip pat ir kalbėjęs lietuviškosios (Los Angeles) radijo valandėlės mano programoje tos Lietuvos Dienos išvakarėse (6.20 d.), dėlto šiose pastabose negrįšiu praeitimi — bet kaip reporteris, darau bendras pastabas tik apie minėjimo pabaigtuvių puikų renginį, jo dalyviams daryti malonią atgaivą, kokių su manūsis klebonas prelatas Jonas Kučingis jau daug metų sugeba paruošti savo parapijiečiams, o tuo pačiu ir visai lietuviškejai publikai iš viso. Taip buvo ir ši kartą, juo labiau ši kartą, apie ką čia savo pastabomis ir noriu pasidalyti su „Naujienu“ skaitytojais.

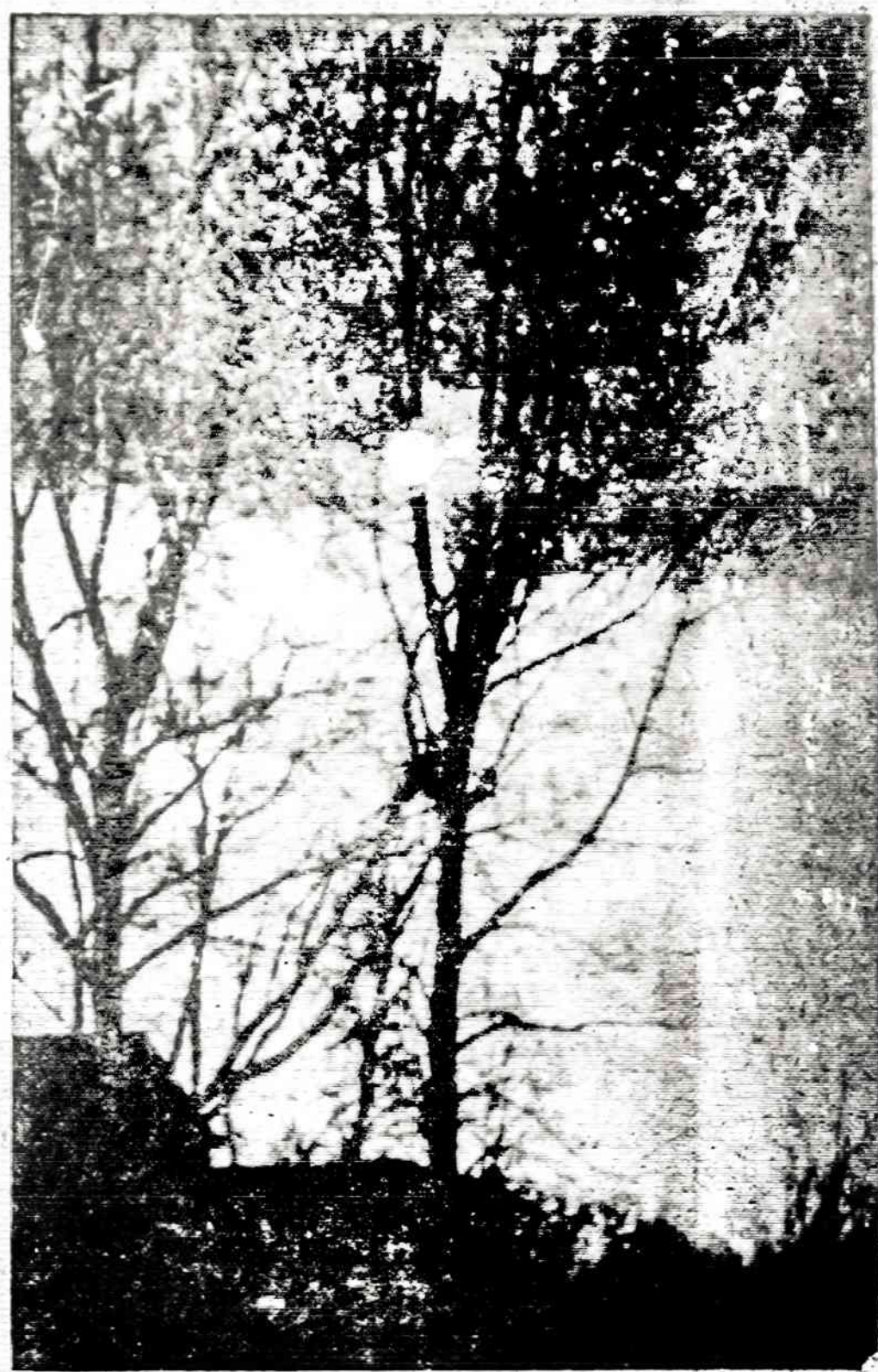
Sekmadienio (spalio mėn. 25 d.) iškilmingos mišios savoje, lietuviško stiliaus būnyčioje, buvo tikrai iškilmingos, nes pačiam prelatui mišias atšaukiant, asistavo net penki kunigai; du jo tuoliniai asistentai — kun. dr. Y. Bartuška ir kun. dr. A. Olšauskas, beto svečiai — kun. K. Šimaitis, kun. S. Kulbis (iš Kauno), kun. K. Bučmės. Pamokslą sakė kun. B. Markaitis. Giedoję parapijos choras, beto čia dar žavėjo negirdėtas solistes balsas — jai giedant „Ave Maria“ (apie tą solistę — vėliau). Bažnyčia — pilnutėlė savų žmonių — lietuvių parapijiečių.

Po pamaldų, kurios baigėsi prieš 12 val., (šiaip jau paprastai sekmadienį, tos pamaldos — su ma, baigiasi punktualiai 11:30 val.), lietuviškoji publika, klebono kviečiama, susirinko bažnyčios laiptų aukštumoje ir aikštėje bei šalia gatvėje, iki pat gatvės — kur, su kunigais („unifor-

muotais“ liturginiais rūbais) priežakėje buvo padaryta „istorinė“ nuotrauka, kuria labai profešiniu apdairumu rūpinosi fotografai L. Kantas, P. Gulbinskas, L. Briedis, keli „mėgėjai“, nekalbant jau apie „valdišką“ (turbūt vykupijos) fotografą — amerikietį, kuris skaitlingą publiką net per garsialalbį dirigavo tai „i dešinę,“ tai „i kairę,“ tai „susi- pausti“ tai „padaryti linksną veidą“ — „smile“, kol pagaliau po gero komandavimo ir manevravimo (kartais net sustabdant gana gyvą automobilų judėjimą toje gatvėje) irgi per garsialalbį buvo pasakyta „one, two, three ir...“ pagaliau padaryta nuotrauka. Kur ir kada ji pasirodys — kas žino, bet tik tas dalykas, kad L. Kanto ir P. Gulbinsko nuotraukas pamatysime kur kas anksčiau savoje spaudoje. Negaliu praleisti nepaminėjęs čia lietuvių filmų specialisto Povilo JASIUKONIO apdairumo, kuris čia proga, lavi- ruodamas tarp tų „žemiškųjų“ fotografų — filmavo visas tos dienos iškilmes, įamžindamas filmams pasimatymams ir pasikalbėjimams apie šeimyninius ir visuomeninius lietuviškus reikalus.

Pagalau, kaip buvo nuodėdė, po pirmos valandos patekome banketui paruošton salėn, kuri, įeinant gavome programą ir sąrašą asmenų — prie kurio (numeruoto) stalo kam sėsti. Visos, prie 30 stalų, vietos greitai buvo užimtos, parapijos komiteto pirmininkas Pr. Speecher trumpu žodžiu pasveikino svečius, o kun. nadiškis kun. St. Kulbis sukalbėjo invokaciją. Klebonui pakvietus šeimines — stalai buvo greitai apdėti lietuviškai gamintais pietumis, nors jau iš anksto ant stalų padėta maži užkandėliai (hors d'oeuvres), prie ko — apetitui pagyvinti labai tiko geras ir nepavydžiai ant stalų dalinamas „Chateau Concanon“ baltas vynas. Pietūs po vie- no kito stiklo vyno, labai tiko laiku atsiradusiam apetitui. Pietūs geri, sotūs, gerai ir švariai pagaminti — visiems užteko visko su kaupu.

Pagalau, po gero fizinio pasisotinimo — priėjome prie dvi-

Prieš audrą.

jos kimas yra puiki vieta, prel. J. Kučingio prižiūrima bet ne- cenzūruojama, tokiems ar pana- siems pasimatymams ir pasikal- bėjimams apie šeimyninius ir vi- suomeninius lietuviškus reika- lus.

Pagalau, kaip buvo nuodėdė, po pirmos valandos patekome banketui paruošton salėn, kuri, įeinant gavome programą ir sąrašą asmenų — prie kurio (numeruoto) stalo kam sėsti. Visos, prie 30 stalų, vietos greitai buvo užimtos, parapijos komiteto pirmininkas Pr. Speecher trumpu žodžiu pasveikino svečius, o kun. nadiškis kun. St. Kulbis sukalbėjo invokaciją. Klebonui pakvietus šeimines — stalai bu- vo greitai apdėti lietuviškai gamintais pietumis, nors jau iš anksto ant stalų padėta maži užkandėliai (hors d'oeuvres), prie ko — apetitui pagyvinti labai tiko geras ir nepavydžiai ant stalų dalinamas „Chateau Concanon“ baltas vynas. Pietūs po vie- no kito stiklo vyno, labai tiko laiku atsiradusiam apetitui. Pietūs geri, sotūs, gerai ir švariai pagaminti — visiems užteko visko su kaupu.

Pagalau, po gero fizinio pasisotinimo — priėjome prie dvi-

sinio peno, kai programos vedė, čia jau gerokai pagarsėjusi jau- nute dainininkė Vida POLIKAI- TYTĖ atidarė sveikinimų eilę, pirmuoju pakviestama tarti svei- kinimo žodį JAV Lietuvių Ben- druomenės Vakarų Apygardos pirmininką Rimantą DABŠIĄ, o po jo — Amerikos Lietuvių Tary- bos Los Angeles skyriaus pi- rininką Riką MASAITI ir paskutiniuoju — Lietuvos genera- linį garbės konsulą inž. Vytautą ČEKANAUSKĄ. Visų sveiki- nimo žodis buvo trumpas, labai lietuviškas, daugiausia, žinoma, taikomas parapijos klebonui prel. J. Kučingui, kuris po tų sveikinimų irgi tarė žodį, trum- pai nusakdamas parapijos pra- etį dabartį ir ateitį — dekodamas visiems parapijiečiams, bet ypačiai iškėlė kai kuriuos fun- datorių įvairiu laiku ir įvairio- mis aukomis prisidėjusių prie parapijos ypačiai bažnyčios įre- nimo ir gražinimo, kad tai atrodė- taip — ką dabar mąstome. Kle- bonas išskirtinai paminėjo visą eilę asmenų, kurių tarpe buvo: Peters, Kristovich, Euler, Flo- rencia Korsak, Bartkai, Karibu- tas, Shafer, Speecher, Morosky, architektas Arbas ir eilę kitų. Klebonas atskiroje savo kal-

LIETUVIŲ VARDAI IR PAVARDĖS

(Tęsinys)

bet daugiausia pavardžių yra vardinų, tai yra — kilusių iš hebraiško vardo. Mūsų vardas Jonas kilęs iš hebrajų Johan- es, slavų kalbosa pavirtęs Jan- r Jas, iš jo yra kilę rusų Ivan- a, iš to vieno hebraiško ohanes įvairiose tautose yra laug kilusių pavardžių. Nepa- niškim, kad ir iš šių vardu yra kilusių pavardžių, nors ne- tek daug kaip iš vardo Jonas.

Kiek pavardžių yra Lietuvoje, ilusis hebraiško vardu, sun- tu pasakyti. Žinoma, jų yra laug, nes ir tų vardu nemažai yra, o iš jų buvo sudaromos pa- vardės. Žinoma, ne iš visų vardu yra daromos pavardės, pvz., iš moterų vardu Morta, Ieva, Zu- ana ir kit. nėra padarytų pa- vardžių, gal kad grynai mote- riški vardai (nėra panašų vy- ū vardu).

Reikia priminti, kad susida- rant pavardėmis geramų kal- bose, sudarant sūnaus pavardę, prie tėvo pavardės pridėdavo

bos dalyje paskelbė naują padė- kos (parapijos) vėmėjams ir tal- kininkams būdą, sakdamas, dėlto, kad parapija yra Holly- woodo ribose — tai jis sumanęs rėmėjų-talčininkų grupės apdo- vanoti „oskarais“, kaip tai daro- ma Hollywoodo filmų pasaulyje — kasmet geriausiems artis- tams, muzikams, techniškam per- sonalui ir kt. išdalinant „oska- rų“ paskelbiant kas kokioje ka- tegorijoje buvo geriausias.

Klebonas paskaitė įvairių gru- pių dalyvių, o programos vedė- ja V. Polikaitytė paskelbė kas yra grupės laimėtojai. Štai tos grupės ir jų laimėtojai: parapi- jos komitetas — Pr. Speecher, choras — Grikinaite, šeimini- kės — Dudorienė, solistai — Rim- tautas ir Birutė Dabšiai, instrū- mentalistai — Raimonda Ape- jytė, profesionalai ir meistrai — K. Rakūnas, šeima — Polikaitiai, motinos — R. Kungienė, jaunai- mės — G. Grušas ir eilė kitų. Šita klebono išgalvota naujovė — mums neįprastas būdas pager- bi ti talčininkus — bendradarbių publikai labai patiko, o kiekvie- nas laimėtojas gavęs dovaną — kurias įteikė gen. garbės kon- sulas inž. V. Čekanauskas, pub- likos buvo pasveikintos gausiais plovimais. Sveikintina naujovė ir spėjai, ar ji tik neprisigis kitų organizacijų veikloje panašiais atvejais.

(Bus daugiau)

žodį son (Sohn — sūnus) ir taip susidarė pavardės Johnson, Jan- son, Jonson (reiškia — Jono sūnus).

Lietuviai vaikų pavardes su- darė iš tėvo vardo ar pavardės, pridėdami tėvavardines priesa- gas: -aitis, -ūnas, -ėnas — Jo- naitis, Joniūnas, Jonėnas (Jono sūnus).

Dabar nors trumpai paminė- siu dalį pavardžių, kilusių iš vardo Matas (iš Motiejus). Šis vardas Lietuvoje gautas su krikš- čionybe iš hebrajų vardo Mat- jah. (Motiejus vardo varian- tas — Mataušas. Matas trumpi- nys iš Motiejus.)

Vardinų pavardžių Motiejus neturime, bet turime vadinų: Motiejūnas, Motiejauskas, Mo- tūza (Mataušas), Mataitis, Ma- tulis, Macėjus, Mačiulis, Macke- lis, Mockūnas, Mackeliūnas. To- limesni vadiniai (pavardžių iš- vedimai) Mačiokaitis ir kiti, bet jų pavardžių yra daug ir aš jų čia neminėsiu.

Iš kiekvieno krikščioniško var- do turime eilę pavardžių, pvz.: Jokūbas, Jokubaitis, Jokubė- nas, Jokubynas, Jakūbonis, Ja- kubauskas ir kit.

Juožas (iš Juozapas): Juozai- tis, Juozėnas, Juozaponis, Juo- zelis, Juozulėnas, Juozulynas ir kitos.

Petras: Petrakis, Petrėnas, Petruolis, Petruolis, Petruitis ir kit.

Beveik iš kiekvieno vardo, iš- skyrus gal keliolika, turime eilę pavardžių.

Dabar kyla klausimas, jei šios pavardės, kilusios iš hebraiško vardu, o ne lietuviškų vardu, ar jos yra lietuviškos?!

Galvokit kaip kas norit, bet tos pavardės, sudarytos su lietu- viškomis priesagomis: -aitis, -elis, -ėnas, -onis, -ūnas — yra pavardžių ir su slaviškomis priesagomis — jos gali būti pa- skolintos iš slavų tautų. Daug yra pavardžių neiškilusių kilmės. Kažkodėl pavardėse, kilusiose iš vardažodžio Jonas, šaknies balsas a dažnai kaitaliojama su e, pvz., Jasaitis ir Jesaitis, Ja- sas — Jesas, Jaseliūnas — Jeseliūnas, Janulaitis — Jenulaitis, Jasinskas — Jesinskas, Reikėtų suvienodinti, kad ta pati pavar- dė būtų rašoma vienodai.

Pavardės, pačių lietuvių pasi- darytos. Jos yra gana įvairios. Čia aš paminėsiu tik dalį jų pa-

vardžių, kurios yra išskirtines- nės iš kitų lietuvių pavardžių, būtent: žvėrių bei gyvulių pava- dinimais pavardės: Vilkas, Lo- kys, Meškelė, Meškus, Seškas, Šernas, Bričdis, Oželis, Kiškis, Zuikis, Kiaunė, Katinas, Katelė, Jautokas, Telycėnas ir kit.

Paukščių pavadinimais: Apuo- kas, Dagilis, Genys, Gervinas, Kregždė, Kėkštas, Kikilis, Straz- das, Varnas, Gužutis, Špokas, Žvirblis ir kit.

Grybų pavadinimais: Grybas, Baravykas, Lepšys, Raudonakis ir kit.

Medžių, augalų pavadinimais: Putinas, Šermukšnis, Jėvaras, Smilga, Papartis ir kit.

Dar minėtinos šios pavardės: Balčius, Rudis, Juodis, Rainys, Sartyš, Juodsnukis, Barzda, Barzdukas, ūsas, Baltūsis, Barz- dyla, Rukštelė, Pūkas, Kuprys, Šleivys, Žaliaduonis, Žaliabėkis ir kitos.

KĄ SAKO UŽRAŠAI

Sveicarijos Alpe, viename kaime prie lyno kelio į kalnus yra užrašas trimis kalbomis — prancūzų, anglų ir vokiečių. Tas užrašas — aiški iliustracija, kaip sveicarai įsivaizduoja trijų tau- tų charakterį. Prancūziškai ten parašyta: „Kas myli kalnus, ne gul palieka juose geles!“, angli- kai: „Prašome neskinti gėlių!“, o vokiečiai: „Gėlės rauti drau- džiam!“

JIS GALI DIKTUOTI

Policijos valdininkas: „Koks tavo vardas, juodi?“

Negras: „Georgas, Džimas Sitting - Monkey.“

Valdininkas: „Ar negalėtum pats pasirašyti?“

Negras: „Well, ne, pone, bet tai niekuomet nereikalinga, nes aš moku padiktuoti, o tada jau ir bet kas parašo.“

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIŲ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MARIJA NOREIKIENĖ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• KUPESTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SAL- DUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šokiadieniais nuo

1 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinėinkas

Tel. 476-2206

Inž. LIUDAS MIKŠYS,

50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAEITIES ŪKANŲ
ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvių ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslius vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kietų viršelių. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATURA, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesensta, Vincas Krėvė, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Raukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kasubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tau- nių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų įvėntes bei jų istoriją ir eigą. Idomi skaityti ir nedainuojan- tiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkto apra- štas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities lite- ratūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• LIETUVISKASIS PAMARTS, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrityų duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai nudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina \$6.

• KĄ LAUMES LEME, rašytojos Petronėlės Orntaitės at- siminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pri- maisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesupras- tas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jasinskio knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poe-ziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• SATYRINĖS NOVELĖS, M. Zoschenko kūryba, J. Valaičio vertimas. 206 pusl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštą, pridėti šokių pernešimo išlaidoms.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-4108

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980	pusė metų	\$22.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$33.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per 6 months, \$12.00 per 3 months. In other U.S.A. localities \$40.00 per year, \$22.00 per 6 months, \$12.00 per 3 months. Canada \$45.00 per year, other countries \$45.00 per year.	vienam mėnesiui	\$4.00
25 cents per copy	Canadoje:	
Nuo sausio pirmos dienos Dienraščio kainos:	metams	\$45.00
Chicagoje ir priemiestiuose:	pusė metų	\$24.00
metams	trims mėnesiams	\$33.00
pusė metų	vienam mėnesiui	\$4.00
Kitoose JAV vietose:		
metams		\$40.00

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

Didžiosios organizacijos pavyzdinčiai tvarkosi

Metai jau eina prie pabaigos. Visos didžiosios Amerikos lietuvių organizacijos, daug besiruošusios savo darbo atskaitoms ir besitariančios apie ateities planus, jau atliko pagrindinį savo darbą.

Organizacijos sušaukė susirinkimus, aptarė ruošiamas metines konferencijas, svarstė jų darbotvarkes, išklaušė narių nuomones pačiais pagrindiniais klausimais, išrinko savo atstovus į metines konferencijas ir davė išvažiujantiems nariams reikalingus patvarkymus.

Tvirtinama, kad lietuviai yra individualistai. Svarbiems darbams jie ryžtasi vieni, darbą atlieka ir siekia kito. Bet Amerikos lietuviams gyvenimas išmoko, kad jie dideliems darbams reikalingi didelės talkos. Lietuviai įsitikino, kad didelė talka būtinai reikalinga. Kad stipresnius vyrus reikia pastatyti atsakingiems darbams. Kad moterys yra didelės talkininkės, ir kad be jų kiekvienas darbas sunkiau atlikti. Lietuvos laisvinimo darbe moterys veža didelį vežimą, kartais sunkesnį negu vyrai. Vyrai dažnai tiktaip paplepa, bet moterys visą laiką didelį vežimą veža.

Pirmiausia metinę konferenciją pravedė Amerikos lietuvių Taryba. Tai yra pats didžiausias Amerikos lietuvių organizacijų junginys. Prie ALTO savo petį yra prirėmusios pačios didžiausios Amerikos lietuvių organizacijos. ALTą sudaro pačios didžiausios Amerikos lietuvių politinės partijos. Prie jo priklauso didieji Amerikos lietuvių susivienijimai: Povilo P. Dargio vadovaujamas Susivienijimas lietuvių Amerikoje ir teisininko J. Mack vadovaujamas Amerikos lietuvių Romos Katalikų Susivienijimas. Prie ALTO priklauso įvairūs klubai pašalpinės ir kultūrinės organizacijos. Nėra kito tokio politinio, kultūrinio ir visuomeninio lietuvių organo, kuris turėtų toki didelį lietuvių skaičių ir kuriam priklausytų toks didelis mūsų tautiečių ir jų organizacijų skaičius.

ALTą sudarantis Amerikos lietuvių organizacijos siūnčia į ALTO vadovybę pačius gambiausius savo narius. Visi ALTO žmonės yra idealistai. Jie žino, kad visi didesni ALTO darbai reikalauja ryžto ir pasišventimo.

Didesnieji ALTO darbai buvo idealistų atlikti. Tuos darbus ir šiandien daugumoje dirba idealistai.

Bet ALTO eilėse pasitaiko ir ambicingų žmonių. Vienas kitas vyras užsimano parodyti, ką jis gali padaryti ir kuo prisidėti prie ALTO vedamų darbų. Ambicingų žmonių buvo ir yra ALTO eilėse, bet ambicingieji nepadarė tiek, kiek jie tikėjosi padaryti. ALTe daugiau padarė pasiryžimas ir sunkus darbas, bet ne ambicija. Visa eilė ambicingųjų atsikando dantį. Jie labai greitai įsitikino, kad ambicijos neužtenka, kad taip pat būtinai reikia žinių, mokslo žinių, ryžto, patirties, proto ir išminties. Šiandien ambicingieji traukiasi į šalį, palikdami vadovimą Ameriką pažįstantiems, kalbą žinantiems ir lietuvių laisvės bylos reikalus gerai suprantantiems.

ALTO metinė konferencija praėjo. Kiekviena organizacija paskyrė geriausius atstovus, ir šiandien ALTO žmonės aišku, kas sudarys valdybą ir kuris išrinktųjų užims vieno ar kito komiteto ar komisijos vadovybę. Vi siems aišku, kad ALTO pirmininku bus teisininkas dr. Kazys Sidlauskas. ALTe yra didesnių, storesnių, didesnes ambicijas turinčių, bet nėra nė vieno, kuris Lietuvos laisvės reikalus turėtų tiek daug įvairių žinių, reikalingų Lietuvos laisvės bylai, kiek turi dr. K. Sidlauskas. Jis pažįsta įtakingesnius Kongreso atstovus, gali pasakyti tarptautinės teisės dėsniais paremtą kalbą ir gali trumpai bei aiškiai formuluoti juridinį dokumentą. Pirmininko pareigų gali siekti vienas kitas ambicingas vyras, bet iš ALTO narių nesimato, kad bent vienas turėtų toki žinių bagažą, kokią turi dr. Sidlauskas. Jis bus išrinktas pirmininku ir vadovaus ALTui.

Visi žinome, kad gana tvarkingai ir gražiai praėjo Detroito vykusio BALFO metinė konferencija. Ten suvažiavo BALFO skyrių atstovai, papasakojo apie atliktus darbus ir pasiryžo vieningai tęsti naudingos organizacijos darbą. Fronto bičiuliai, palaikydami draugingus santykius su keliais BALFO atstovais, bandė įkelti koją į BALFą ir priėmė prie jo išdą, bet jiems nepavyko. Neturi pakankamą žmonių. Jiems pavyko apgaulės būdu pasiekti Amerikos lietuvių Rymo Katalikų Susivienijimo vadovybę, lietuvių Fondo ir Katalikų Kronikos išdus, bet prie BALFO išdą dar nepriėjo. Apdairesnieji balfininkai pastebėjo jų manevrus ir laiku ėmėsi žingsnių pastoti jiems kelią. BALFas galės ir toliau tęsti naudingą darbą, be baimės, kad prie jo išdą priėtų tie patys žmonės, kurie, pasiekę Amerikos krantus, tegalvojo apie Amerikos lietuvių organizacijų išdus, bet ne apie norą tęsti lietuvių vestą visuomeninį darbą.

Amerikos lietuvių dauguma, patyrusi apie Detroito vykusio BALFO seimo eigą, džiaugėsi, kad apsaugota dar viena lietuvių organizacija, atlikusi didelį darbą visiems lietuviams. Budėti visuomet reikia. Jei kuri organizacija nesirūpys budėti, ginti sukurto darbo, tai kurmiai tą darbą sugadina. Linkime BALFui ir toliau vieningai dirbti BALFO principuose išdėstyto darbo.

Lieka dar vienas VLIKui praversti savo metinę konferenciją. VLIKas pajėgė apsiginti nuo ardytojų viduje ir nuo suvažiavusių ir Floridos konferenciją. Paskutiniiais metais VLIKo valdyba atliko žymiai daugiau darbo, negu VLIKas kovas įkėlusieji, bet prieš VLIKą dirbusieji, keli nesutapę lietuvių politikai. Jiems paskutinę minutę buvo pastotas kelias. Jiems darbai parodyta, ką VLIKas gali padaryti, kai užkertamas kelias intrigoms ir daktaratus gavusieji studentai negali rimtoje organizacijoje vesti intrigų.

Turėkime vilties, kad tas VLIKo pasimetimo laiko-

M. SILEINIS

"Ankstis rytas"

V. KAROSAS

ALTO 41-asis suvažiavimas

(KOMENTARAI)

(Tęsinys)

Iškėlę prieštaravimai, taikant tuos pačius sveikinimus priešin-
go nusistatymo suvažiavimuose, bei veigiant Diplomatinę Tarny-
bai aiškiai pasisakyti opiais klau-
simais, jau nuo seniau išeivijoje
buvo pastebėtas, bet niekas ne-
drįso šio klausimo iškelti viešu-
mon. Atėjo aukščiausias laikas
sulaukti iš Diplomatinės Tarny-
bos pusės autoritetingo pasisa-
kykmo, bent su tokiu aiškumu,
su kokiu savo laikų pasisakė
min. P. Žadeikis.

DR. K. ERINGIO ŽODIS

BALFO pirm. M. Rudienė pris-
tatė suvažiavimui naujai atvy-
kusį iš Lietuvos politinį emigran-
tą, dr. Kazį, Ėringį. Savo kalbos
įžangoje pirmiausiai pabrėžė be-
galinę ALTO darbų svarbą Lie-
tuvai, apie kuriuos yra plačiai ži-
noma tėvynėje. Lietuvių tautos
kovoje už savo laisvę ir išlikimą
susidarė du veiklos poliai —
vienas tėvynėje, antras išeivijoje.
Ko neįstengia padaryti vie-
nas, tą darba perima antras, su-
darant veiklos darną, labai pa-
veiklią kovoją už mūsų tautos
išlikimą ir laisvę.

Priešas stangiasi suskaldyti
susidariusią abipusią veiklos dar-
ną, įnešant į mūsų tarpą nesan-
taikus ir išnaudodamas kilusius
ideologinius antagonizmus. De-

tarpis jau praėjo. Clevelando suvažiavimas tęs pozityvų
darbą. Ardomas laikotarpis jau nebegrįš. Turėsime tris
dideles organizacijas, kurios galės dirbti sutartinį darbą.

labai svarbu kiek galima daugiau
laimėti ir išsilaikyti įvairiuose
kultūrinės veiklos baruose, bet
politinė veikla žymiai svaresnė.
Okupantas visais frontais susti-
prino rusifikaciją ir sovietiza-
ciją, aiškiai ir sistematingai ei-
damas prie lietuvių tautos suvirš-
kinimo ir sutirpdinimo rusų ma-
sėje. Lietuvių tauta neturi kito
pasirinkimo, kaip stoti į kietą
politinę kovą už savo išlikimą.

Pasakytas dr. K. Ėringio žodis
buvo išklaustas su dideliu dė-
mesiu ir suvažiavimo pagerbtas
visų atsisotijimu. Padakytus po-
litinio emigranto žodžius tenka
priimti su tam tikra skeptizmo
doze, nes nėra pilnumoje paga-
ves išeivijoje susidariusią politi-
nės atmosferą, kurioje išsiskiria
protaribiniai sentimentai ir net
nusistatymai.

INŽ. A. RUDZIO ŽODIS

Inž. A. Rudis, prisidėjęs prie
ALTO įkūrimo ir buvęs ilgesnį
laiką jo pirmininku, per ketvirtį
šimtmečio įgytą patyrimą Lie-
tuvos laisvinimo byloje pasiten-
gė perduoti šiam suvažiavimui.
Savo veikloje įsitikinęs, kad pa-
saulinė politika nėra paremta
idealizmu, bet tautų interesais.
Negalime surasti kitų tautų tar-
pe sau draugų jei neturime ben-
drų interesų. Pačioje pradžioje
galvojame, kad mūsų tautos in-
teresai sutampa su Amerikos,
nes karo metu abi tautos kovojo
už "liberation", ką esame įrašę
į ALTO Statutą. Interesų sutap-
pimas tęsėsi kol Lietuva buvo
nacių okupuota, bet artintis
Sovietų antrajai okupacijai in-
teresai tarp mūsų siekių ir Ame-
rikos išsiskyrė

(Bus daugiau)

V. Pr.

SUKILIMAI IR SUKILĖLIAI

(Tęsinys)

Sukilėliai net neturėjo tinkamų ginklų. Jie
buvo ginkluoti tik dalgiais, kirviais ir tik ge-
riausiu atveju — medžiokliniais šautuvais. Iš
Anglijos plaukęs laivas "Ward Jackson" su Lie-
tuvos sukilėliams skirtais ginklais ir būriu sava-
norių, turėjęs pasirodyti Palangos ar Kuršių pa-
kraščiuose, Švedijos vyriausybės buvo sulaikytas
Malmo uoste ir internuotas ("Encycl. Lituanica,
2 t., 477 p.).

Lietuvių tauta turi priežodį: "Iš dainos zo-
džio neišmėsi". Tą patį mastą ir pasikartojusiai
istorijai, kurios nei paneigti, nei pakeisti, nei ją
užmiršti negalima. O ta istorija yra tokia, kad
švedai 1944-45 metais pasielgė dar žiauriau, negu
kad 1863 metais buvo pasielgę: jie į Švediją atbe-
gusius gen. P. Plechavičiaus organizuojamas ka-
riuomenės Lietuvai ginti karius, per prievartą
pakliuvusius į Vokietijos kariuomenės dalinius,
pasipriešinusius net sušaudant, internavo, uždarė
į belaisvių stovyklą ir 1944 metais atidavė Mask-
vos raudonųjų budeliams. Nieko nepadarė prašy-
mai ir net bado streikas bei savižudystės. Švedi-
jon atbe- lietuviai kariai prašė ir įrodinėjo, kad
jie nebūtų išduodami rusams, kad jiems būtų su-
eiktas politinis prieglobstis. Maldavimai nieko
nepadarė: rusai juos išsivežė ir, apkaltinę tėvynės

išdavimu, visus Rygoje pakorė. Aišku, kad atbe-
gusius Pabaltijo karius karti rusai neturėjo ir
neturi jokios teisės — nei moralinės, nei juridi-
nės, kadangi lietuviai ir vienokie ar kitokie Lie-
tuvos kariai nebuvo ir negali būti Rusijos pilie-
čiais, kai pati Lietuva yra tos pačios subolševike-
jusios ir sužverėjusios Rusijos jėga okupuota.

Lietuvos karalijoje 1863-64 metų sukilimas
prasidėjo, beveik nieko bendro neturėdamas su
Lenkijoje pasireiškusiu sukilimu. Lietuvos gyven-
tojai ėmė bruzdėti kiek anksčiau, jau būdami ne-
patenkinti caro Aleksandro II (valdžiusio Rusiją
1855-1881) 1861 metais vasario 19 d. paskelbtu
taip vadinamą "Laisvės manifestu", kuriuo kad
ir buvo panaikinta baudžiava, bet buvusieji bau-
džiauninkai, visdėlto, dviems metams buvo palikti
dvarininko malonėje ir be žemės. Tik dviems me-
tams praslinkus, baudžiauninkai turėjo teisę gauti
žemės, išperkant ją 49-ųjų metų laikotarpįje.
Svarbiausia, kad tos žemės reformos priežiūra
buvo pavesta tų pačių dvarininkų komisijoms, ku-
rios daugeliu atveju sukčiavo ir skriaudė savo
anksčiau turėtus baudžiauninkus.

Bruzdančius valstiečius malšinti, buvo iš-
šaukti kazokai, baškirų ir Azijos kalmukų būriai,
kurie 1863-64 sukilimo metais žudė Lietuvos žmo-
nes tiek pat žiauriai, kaip ir 1944 metais Mask-
voje sėdinčių komunistinių ponų atsiųstieji azija-
tai, antrą kartą rusiškoms ordoms okupavus lais-
vai ir nepriklausomai anksčiau besitvarkančią
Lietuvą.

Lietuvos valstiečių prieš tai buvęs nepasiten-
kinimas, kai kur pasireiškęs bruzdėjimu, virto
sukilimu, carui pradėjus imti "rekrutus" (naujo-
kus) daugeliui metų į rusišką kariuomenę. Kai
kas mano, kad Lietuvos valstiečių pritivinkusi ne-
pasitenkinimo votis sprogo, kai 1863 m. sausio
29 d. Lenkijos sukilėlių vadai paskelbė atsišauki-
mą, skirtą "broliams lietuviams", kviečiant prisidėti
prie sukilimo. Betgi, taip manyti būtų klai-
dinga, kadangi Lietuvos valstiečius išjudino ne
lenkų "brolišką" kvietimas, bet teisininko Kon-
stantino Kalinausko paskelbtas slapto Lietuvos
komiteto vardu atsišaukimas, kuriame valstie-
čiams buvo pažadėta visišką laisvę, visų Lietuvos
piliečių lygybę, neatsižvelgiant kilmės nei tikėji-
mo, teisę į žemės nuosavybę be jokio atlyginimo
visiems tiems, kurie tik bus prisidėję prie suki-
lino. Caro "Laisvės manifestas" ir lenkų "Bro-
liams lietuviams" atsišaukimas tokių pažadų ne-
turėjo ir nežadėjo.

Lietuvos valstiečiai, kad ir pritarė sukilė-
liams, Kalinausko atsišaukimo viliojami, visdėlto,
masiniai prie jo nesidėjo ir dauguma jų buvo abe-
jingi. Viena, sukilimą jie laikė pačių lenkų rei-
kalu, lenkmečių ji vadindami, ir antra, jie nepasi-
tikėjo sukilėlių jėgomis, matydami sunkiausiais
ginklais gerai ginkluotus rusų raitelių bei pėsti-
ninkų gausius būrius, sudarančius bene 90 tūks-
tančių karių masę. Bet visdėlto, ir tokiai Rusijos
karių bei ginklų persvarai esant, tie valstiečiai
ir buvę baudžiauninkai, kurie prisidėjo prie su-

kilimo, sudarydami visoje Lietuvoje atskiromis
grupėmis ne daugiau 15-kos tūkstančių sukilėlių
kiekį, kovėsi drąsiai ir kietai. Jie, kad ir buvo ma-
žumoje prieš rusų 90-ties tūkstančių karių jėgą,
kad ir buvo tik dalgiais, kirviais, kuokomis ir
menkais medžiokliniais šautuvėliais ginkluoti, lygi-
nant su rusų raiteliais ir patrankomis, visdėlto,
sugebėjo net dvejus metus kariauti su rusais ir
gerokai juos apkulti ties Naujaberžė netoli Dot-
nuvos, ties Raguva į pietų rytus nuo Panevėžio,
ties Rudninkais, Druskininkais, Vilniaus apylin-
kėje ir kitose vietovėse.

Tuometiniai rusų kariuomenės štabo užrašai
nurodo, kad rusų kariuomenė susidūrė ir kovėsi
su sukilėliais 119 kartų Kauno apylinkėse, 38 kar-
tus Vilniaus ir 17 kartų Suvalkų apyl.

1863-64 metų sukilimas Lietuvoje, lygiai kaip
ir Lenkijoje, buvo ruošiamas ir vėliau vedamas
dviejų skirtingas nuomones ir tikslus turinčių
grupių: raudonųjų ir baltųjų. Raudoniešiemis Lie-
tuvijoje vadovavo K. Kalinauskas, žadėdamas vals-
tiečiams žemės, laisvės ir visišką Lietuvos valsty-
bės nepriklausomybę, o baltiesiems — nuo Kėdai-
nių kilęs liberalas, bet žemių savininkas ir teisi-
ninkas Jonas Geištaras, Lietuvos-Lenkijos unijos
šalininkas.

(Bus daugiau)

R. VILIAUS

VAKARŲ VĖJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsime pinigų tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius
734 S. Main St., Westchester, IL
VALANDOS: 8-9 darbo dienomis ir
kas antrą seštdienį 8-3 val.
Tel.: 562-2717 arba 562-2728

TEL. 233-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 774-2880,
Residencijos telefonas: 446-5543

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS
Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Prilaim Master Charge
ir VISA kortele.
R. ŠEKENAS. Tel. 925-8043

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A.M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 4:00-4:30
val. popiet. Seštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vėdėja — Aldona Daukas
Telef.: Hemlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDIONYTĖ
Programos vėdėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla. 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

**PATS SKAITYK IR DAR KIL
TUS PARAGINK SKAITYTI
DIENRAŠTĮ "NAUJENOS"**

SUSIRINKIMO PRANESIMAI

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašal-
pos klubo priešmetinis susirinkimas
įvyks sekmadienį, lapkričio mėn. 8 d.,
1 val. popiet, Anelės Kojak salėje,
4500 So. Taiman Ave. Nariai prašomi
atsilankyti, nes yra svarbių reikalų
aptarti. Bus ir vaizdas.
Rožė Didžiulė, rašė.

MARQUETTE PARKE SIAU- TEJA CHULIGANIZMAS

Prieš kiek laiko tėveliai jau-
nai studentei nupirko dviratį.
Staptelėjo, berods, į krautuvę.
Išėjo — dviračio nėra. Be abejo,
parėjo apsiašarėjusi.
Mano geras bičiulis nusipirko
brangų dviratį. Pasistatė ir pri-
sirakino. Išėjo iš įstaigos, dvi-
račio angliškos padangos sus-
piaustytos. Nemažas nuostolis.
K. P.

— Po Marquette Parką sklin-
da gandai, kad dabartinės Lith-
uanian Plaza Court gatvės vers-
lininkai rengiasi sudaryti komi-
siją, kuri bus pasiūsta pas Chi-
cago miesto burmistrę Jane
Byrne, prašant ją šios gatvės
vardą vėl atkeisti į 69th Street.
Molyvai: Nežiūrint, kad gatvės
pavadinimas Lithuanian Plaza
Court ir primena šiek tiek kai ką
lietuviško, bet jis perilgas, su-
daro daug rūpesčio jį tariant,
tuo labiau rašant ir, be to, gali
sumažinti prekybos pajamas,
nes tas "gramozdas" nedaug
kam žinoma. Še tau, bobut, ir
pyragas!
J. Ž.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

give...
so more with five
**HEART
FUND**

A. + A.

JUOZAS ČEPAITIS

Gyv. Windsor, Ontario, Canada

Mirė 1981 m. lapkričio 2 d., sulaukęs pusės amžiaus.
Gimęs Lietuvoje.

Paliko nuilūdę: 3 seserys — Petė Gudaitienė, Ona
Dumčienė ir Elena Tauginienė, svogeriai — Antanas Gu-
daitis, Antanas Dumčius ir Antanas Tauginas, 6 seserų vaikai
bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Vasaitis-Butkus koplyčioje, 1446 S.
50th Ave., Cicero, Illinois.

Seštadienį, lapkričio 7 d., 8:30 val. ryto bus lydimas iš
koplyčios į Sv. Antano parapijos bažnyčią, o po gedulingų
pamaldų bus laidojamas Sv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Visi a.a. Juozo Čepaitis giminės, draugai ir pažįstami
nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuose ir suteikti jam
paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą.

Nuilūdę lieka:
Seserys, svogeriai, seserų vaikai, giminės.

Laidotuvų direktorė Sally Butkus. Tel. 652-1003.

1899 m. lapkričio 6 d. mirė rašytojas dr. Vincas Kudirka.

Mirusių pagerbimas kapinėse

Lapkričio 1 dieną Sv. Kazi-
miero Lietuvių kapinėse, pagal
nuostatus, tradiciją, prie
steigėjų paminklo vyko mirusių
pagarbimas.

Vytauto Didžiojo šaulių rink-
tinė su nemažu būriu unifor-
muotų šaulių kasmet dalyvauja.
Šįmet vyrų ir moterų dalyvavo
virš 50. Jie nešė garbės sargybą.
Vadovavo rinktinės vadas Vl.
Šganaitis, moterų vadovė M.
Dabickienė, J. Mackonis.

12 val. J. Janušaitis įvadiniu
žodžiu pradėjo minėjimą ir pa-
kvietė kunigą J. Juozevičių su-
kalbėti maldą. Jis paminėjo, kad
katalikų bažnyčia prisimena vi-
sus šventuosius ir išskelivusius
amžinybėn. Po to sukalbėjo lo-
tyvų kalba maldas už mirusius.
Pakviestas kapinių sklypų sa-
vivaldybės valdybos narys A. Re-
gis prisiminė tūkstančius palai-
dotų mūsų s nos kartos tautie-
čių, kurių kapus puošia pa-
minklai, kryžiai. Šįmet amžiny-
bėn iškelivavo mūsų visuomenės
veikėjai — J. Jasaitis, J. Vaičiū-
nas, St. Cecevičienė.
A. Regis priminė, kad Seimų

katedroje neleidžiama vietos lie-
tuvams laikyti Sv. Mišių lietu-
vių kalba. Čia pat stovintį prel.
L. Tulabą, Sv. Kazimiero kuni-
gų seminarijos rektorių Romo-
ną, kvietė tarti keletą žodžių. De-
ja, prelatas, žinąs tą padėtį kaip
vienas kitas, nesiteikė kalbė-
ti, nes čia ne vieta. (Jis ten ne-
seniai laukėsi.)

Inž. Barakauskas su viena po-
nia padėjo prie steigėjų pamink-
lo gyvųjų šaulių vainiką.

Kun. J. Juozevičius pašventi-
no degančią žvakę.

Iškilmės baigtos 12:30 val.,
sugiedant "Marija, Marija" ir
Lietuvos himną.

Seniau kapinėse būdavo lai-
komos Sv. Mišios. Dabar šauliai
eikvosi į Nekalto Prasidėjimo
parapijos bažnyčią Brighton
Parke. Po Mišių atvyko į Sv. Ka-
zimiero Lietuvių kapines.

Po visų iškilmių žmonės, nusi-
pirkę vietoje lėmpučių, vyko
laikyti ir pasimelsti prie savo
giminių ir artimųjų kapų.
Po iškilmių šauliai buvome
pakviesti į Vytauto Didžiojo

šaulių rinktinę salę vaizdas.
Visuomenė dėkinga šauliams
už dalyvavimą iškilmėse. Gar-
bės sargyba pridūda iškilmin-
gumo.
Oras pasitaikė nuostabiai
gražus. Dalyvavo virš 1,000
asmenų.

K. Paulius

SOVIETŲ ANGLIAKASIAI IR ANGLIS

Atkelta iš 8 pus.

Šau prasidėjo prie streiko, o ta-
pa valžia turėjo nusileisti. Iš
tos pamokos Brežnevas ir jo ko-
egos šio to pasimokė.

An roji priežastis yra grynai
realistinė. Pakelti anglies ga-
vybos našumą, būtinai reikalin-
gas naujas paskatinimas. Anglis
yra gyvybiškai svarbi sovietų
ekon. Sev. Sąjungoje yra
daug anglies. Sovietų duomeni-
mis 53% visų šiol žinomųjų pa-
saulio anglies rezervų yra jų te-
ritoriijoje. Tačiau didelės dalies
jų rezervų gavyba yra labai sun-
ki. Pvz., didžiuliai klotai rytinia-
me Sibire randasi po įšalusia žem-
me. Anglies kasimas pietinėje Ja-
kutijoje kainuoja 5 kartus bran-
giau, negu kitur. Kitais metais
numatyta nukasti 90 mil. kubų
metrų įšalusios žemės pasiek-
ti anglį. Tokiose vietose dir-
bantiesiems angliakasiams reikia
ypač specialių paskatinimų. Siū-
lyti geresnes sąlygas yra būtina
ir Donetso anglių rajone. Čia iš-
kasama 27% visos sovietinės an-
glios, kuri randama beveik kilo-
metro gilumoje. Už 10 metrų rei-
kės eiti dar giliau — iki 1.600
metrų, kur temperatūra siekia
49 laipsnius C. Reikia specialių
vėsinimo aparatų, kurie labai
brangiai kainuoja, ir nedaug dar-
kur jie įtaisyti. Dėl to yra buvę
daug skundų.

Dabar sovietų spaudoje daž-
niau keliama tie trūkumai, nes
nenorima, kad patys angliakasiai
tai darytų, kaip neseniai blogu-
mus iškęs angliakasy A. Niki-
tin, kurį paskui, už norėjimą iš-
teigti laisvųjų profesijų, už-
darė į lagerio įloninę.

Anglies pramonės nugalėjimus
spaudoje kėlė ir patš tos sakos
ministeris B. Bratčenko. Neįvyk-
dytų planų kaltę vertė žemai
ankliausių moralei, būtų stokai,
nepakankamai mechanizacijai ir
kitiems trūkumams. Pvz., vienoj
kasloj 3.500 angliakasių turi
tik 1.100 žibintų, kurie perduo-
dami pasikeičiant pamainoms.
Dėl to žibintai dega tik porą
valandų, nes mažai skiriama lai-
ko baterijų įkrovimui.

1980 m. anglies produkcija
siekė 716 mil. tonų, 4% žemiau,
(Nukelta į seštą puslapį)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES STASUKAITIS

VESINAMA LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA

— GORDON FUNERAL HOME —

1729 South Halsted Street, Chicago

Tel. 226-1344

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

RENTAFISA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

1615-17 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

1340-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, ILL. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvų

Direktorių

Asociacijų

AMBULANSO
PATARNAVIMAS

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 774-4418

REpublie 7-1213

P. J. RIDIKAS

2254 So. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: OLYmpic 2-1004

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAfayette 3-3573

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE.

Tel.: YArds 7-1138 - 1139

Š. A. Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos visuotinis metinis suvažiavimas

Siaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto Sąjungos visuotinio metinio suvažiavimo, įvykstančio 1981 m. lapkričio mėn. 14-15 d. d. Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185-th St., Clevelando, Ohio, 44119, USA. Telef. (216) -531-2131.

DARBOTVARKĖ

- Šeštadienį, lapkričio 14 d.
Pradžią — 11.00 val. ryto
1. Suvažiavimo atidarymas.
2. Invokacija.
3. Prezidiumo sudarymas.
4. Mandatų ir rezoliucijų komisijų sudarymas.
5. Sveikinimai žodžiu ir raštu.
6. Praėjusio suvažiavimo protokolo skaitymas ir priėmimas.
7. Pranešimai žodžiu ir raštu.
a) Centro valdybos pirmininko.
b) Centro valdybos išrinkto.
c) Sporto apygardų vadovų. Kanados Rytų Vid. Vakarų.
d) Pabaltiečių Sporto Fed. Lietuvių sekcijos vadovo.
e) Pasaulio Lietuvių Būnės atstovo sporto reikalams.
f) JAV LB Krašto valdybos atstovo sporto reikalams.
g) Kanados LB Krašto valdybos atstovo sporto reikalams.
h) Lietuvių Bendruomenės Švietimo Tarybos atstovo.
8. Pranešimai tik raštu — sporto sąjūdos komiteto vadovų:
a) Krepinio, b) Tinklinio, c) Lengv. atletikos, d) Plaukymo, e) Stalo Teniso, f) Lauko Teniso, g) Šaudymo.
h) Golfo, i) Šachmatų, j) Šiurkščių.
9. Garbės Teismo pranešimas.
10. Revizijos Komisijos pranešimas.
11. Diskusijos dėl visų pranešimų.
2:00 PM — 3:00 PM Pietų Pertrauka
12. Lietuvių Sporto Fondas.
13. Išeivijos sporto istorija.
14. Valdybos rinkimai.
15. 1983 m. Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės.
16. 1982 m. varžybinis kalendorius.
17. Laisvės Olimpiada.
18. Archyvo klausimas.
19. Suvažiavimo nutarimai.
20. Klausimai ir sumanymai.
21. Suvažiavimo uždarymas.
Pastaba: Suvažiavimo atstovams neusėjus darbotvarkės baigti šeštadienį, bus tęsiama sekmadienį, lapkričio 15 d., pagal sutartą laiką.
Pagaideantieji darbotvarkę papildyti, prašomi savo pagaidevimus pranešti.
SALFAS-gos Centro Valdyba

UŽGAVENĖS

1. PERSIRENGĖLIAI IR KAUKININKAI

(Tęsinys)

padaromi ir ką jie išdarinėja.

d) Gyvulinės kaukės

Arklys

Lietuvoje persirengėliai, be rodo, nesivada su savimi gyvulių ar jų iškamsių, tik arkliais joja. Tiesa, randame pamintę, jog rytų Lietuvoje prie vežiojamos „čiucelos“ liemens dar pritaisydavę negyva vištą ar paršuką (LitK 1937 nr. 6). Gal tai bus kadaise buvusio papročio, kurį užtikiname kituose kraštuose, liekana. Tačiau labai mėgstama ir pas mus persirengti gyvuliais. Dabar susipainiojime su tais gyvuliniais, kaip jie

39) Vieną rėtį be dugno (tik lanką) šonu prisideda prie pilvo, o antrą rėčio lanką savo užpakaly ties juosmeniu. Per abiejų rėčių lankus perkiša diržą ir susijuosia, kaip ir paprastai juosiamasi per juosmenį. Ant priesakinio rėčio iš šiaudų grįžta palaiso žirgo galvą, o prie užpakalio — kanapinę uodegą. Visą apdengia balta drobule, iš po drobės matosi dvi raitelio kojos. Žiūrint atrodo, kad raitelis joja ant dvikojio žirgo.

Toks raitelis eina savo kojomis, bet kai jos gerai paslėptos, tai atrodo, kad žirgas eina, o raitelis tik joja. Raitelio rankos laisvos, — laikydamas rankomis už pavadžių, jis prilaiko žirgo galvą, kad nenuplūstų. (JnČk 1910 nr. 4).

40) Arklys: galva padaroma iš medžio, liemuo iš milinio švarko. Arklys vaikšto keturiomis, šokinėja, žvengia. Padubysis, GtKr 1935 p. 211).

41) Arklys arba raitelis padaromas šitaip: paaimamas lengvas išpjaunama figūra, panaši į arklio galvą, į sprandą įdedami lininiai karčiai, į jos (lentos) galą įtaisoma irgi lininė uodega. Tokį arklių vienas žydeliu apsišėrgia, apsigūnėja iki žemės, kad nebūtų kojų matyti. Arklys visuomet trypia, spardosi, vaikšto bijo arčiau eiti, kad neįsiritų. Arklių-eržilių lydi, padeda vesti ir suvaldyti, du žydeliai, tauškindami botagais, saukdami „stoj!“ ir pan. (Zemaitija, GtKr nr. 29, p. 138).

42) Garsus Gavėnų rėdytojas Petras Pūronas iš Smilgių km. (Kupiškio v.) būdavo taip puikiai apdrėto verpiamajį raitelį ir atjoja ant jo Kupiškį, kaip ant tikro arklio. Tas jo Gavėnas būdavo nujoja su savo arkliuku klebonijon, valscium ir kitur pa juokinti žmonijai savo mąndrų arkliuką. Gavėnė Gavėnas neprisileidžia artyn vaikų, — jo arkliukas puikiai moka spirti ir kitokias šūnybes daryti. (MsRt 1936 nr. 16).

43) Kartais įdėdama tam tikrais „arkliais“ (Akmenė, MsKr 1934 nr. 9).

Aiškinimas. Vokiečiuose tas arklys paprastai pasirodo kartu su meška (pastarojo — žirnių virkščiomis apsiraišojęs žmo-

gus) ir tie du gyvulių vaizdavimai, dabar pasidarę paprasta išmadga, savo pirmąsias prasmes turėję vaizduoti vegetacijos demoną, kuris šiuo metu vėl pradeda gamtoje veikti. Lietuviuose persirengimas meška kartais dar paminimas Užgavėnių aprašymuose (žr. ČkPt 1933 8. Trm 1936 8. XXa 1937 nr.32), tačiau kaip atrodo, anksčiau išėjo iš mados, tuo tarpu persirengimas arkliu išliko iki pastarųjų laikų. Visiškai taip pat, panaudojant du rėčius, daromas baltas arklys („der Schimmel“, plg. liet. „šyvis“) Rytprūsijoje, tik ši pramoga daroma prieš Kalėdas (Lemke I 29). Tik toks „Schimmelreiter“ turi pasisaugoti, kad neperžengtų savo kaimo ribos, nes ten galėtų susitikti tikrąjį „Schimmel“ — demoną, kuris paprastai pamėgdžiotojus užpuola ir skaudžiai nubaudžia. Kitoje Vokietijos vietoje tokie pasidėdėjimai daromi ir Užgavėnėse (Sartori III 97 išn. 30, Geiger 94). Rusuose persirengimas arkliu daromas įvairiais metų laikais: pavasarį, Joninės Kalėdose, per vestuves (Zelenin 373-74, tačiau jis mano, kad tas paprotys atėjęs iš Vakarų, t. p. 355). Persirengėlių arkliais atvaizdus randame: Trm 1936 nr. 8, MsLK 1940 nr. 5 (du „Užgavėnių žirgai“), JnČk 1940 nr. 5, LE-XE XI 193.

(Bus daugiau)

TRUMPAI

— Dariaus-Gireno Amerikos Legiono Posto Num. 271 4416 S. Western Ave., Chicagoje, rengia

SUSIVILIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 82 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbėti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmokėto daugiau kaip ASTUOGNIS MILIJONUS dolerių apdraudus savo narius.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis S. A. neleiko peino, nariams patarnauja tik savišalpos pagrindu.

Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivilienje apsidrausti iki \$10.000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąja apdraudžia — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukšto mokslo ir ju gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdraudžia: už \$1.000 apdraudus sumą temoka tik \$3.00 metams.

SLA — knopų vyra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės SLA knopų veikėjų jie jums mielai pagelbės ir SLA išsiaiškins.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centra:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
New York, N.Y. 10001
367 W. 24th St.
Tel. (212) 643-3218

BLOOD DONOR'S DRIVE šeštadienį, lapkričio 7 d., Dariaus-Gireno sale' e nuo 9:00 val. ryto iki 3:00 val. p. p. šio įvykio pirmininkas John Paukštis kviečia norinčius kraują aukoti — dalyvauti.

— Chicago's Lietuvių Spaudos Klubo susirinkimas įvyks lapkričio mėn. 6 d. 7 v. v. Lietuvių Sodyboje, 6513 S. California Ave. Nariai ir prijaunčiantieji prašomi gausiai dalyvauti, bus įvairių pasitarimų ir diskusijų. Valdyba

— Reorganizuotos JAV Lietuvių Bendruomenės visų apylinkių gegužinė įvyks šį metų lapkričio 8 d., 12 val., Lietuvių Vėjų salėje, esančioje 2455 W. 47th St., Chicagoje, Ill. Rasite skanaus maisto, linksminis Gintaro orkestras. Kviečia visus atvykti — Rengėjai

Skaitytojų Balsai

Gerb. Naujienų Redaktorium!

Perskaitys Naujienų vedamąjį „Dar kartą apie Naujienas“, atkreipiau į tai dėmesį. Kadangi dabar kainos kyla, tai ir lietuviškos spaudos išlaidos didėja. Paramos reikia ir Naujienoms. Už tai, kad Naujienos remia VLIKo ir ALTO darbus ir griežtai pasisako prieš jų grovėjus, tai šis dienraštis yra visų lietuvių laikraštis, kovoją už Lietuvos laisvę.

Kas pasidarytų su šiais Lietuvos laisvės kovotojų veiksniais, jei Naujienos sustotųėjusios? Gi vienintelis šis dienraštis Naujienos, kuris apgynė ALTą ir VLIKą nuo sugriovimo. Pagaliau šių veiksmų grovio priešai tebeveikia dar ir šiandien. Kas jie yra, tai kiekvienas sąmoningas lietuvis žino. Lietuvos okupantas trintų iš džiaugsmo rankas, jei VLIKas ir ALTas sustotų veikęs, ir Naujienos, kurios griežtai pasisako prieš Lietuvos okupantą, užsidarytų.

Nesu verslininkas, bet jausdamas tautinę pareigą, jungiuosi į simtinių gretas Naujienoms remti; įsipareigoju ir ateityje kasmet po tiek aukoti. Ir P. Dauginas padavė penkinę, kad pasiųsčiau tuojau, pažėdėdamas dar aukoti, siunčiant už Naujienų prenumeratą.

Kiek tik gaunu aukų, tuoj jas visas pasiunčiu Naujienoms, aukotojams išduodamas pakvitavimus. Jų pavardės ir aukų sumos Naujienų paskelbiamos. Priedas: \$103.3 k.

J. Šarapnickas

St. Catharines, Ont.

1981 m. spalio 28 d.

SOVIETŲ ANGLIAKASIAI IR ANGLIS

(Atkelta iš 5-to puslapio)

dukart tuose metuose sumažintos, numatytosios užduoties, mažiau, negu 1978 m., kai buvo iš kasta 724 mil. t. Per pirmąjį šių metų pusmetį anglies gauta tik 360 mil. t., mažiau kaip per tą patį laiką praėjusiais metais. Kaip viskas dabar eina, tai, atrodo, kad numatytasis planas iki 1985 m. pasiekti 770-800 mil. tonų našumą nebus įvykdytas.

Daug vilčių valdžia deda į atviras kasyklas. Iki šiol tik 38% anglies gaunama iš tokių kasyklų, kurios daugiausia randasi rytuose. Tą proporciją iki 1985 m. norima pakelti iki 42%. Apskaičiuota kad atvirojo būdu kasama anglis atsieina 4 su puse karto pigiau ir 9 kartus produktyviau. Tačiau, kaip pažymėjo min. Bratcenko, konstrukcija atvirų kasyklų Ekibastuzo komplekse Kazachstane dėl darbo jėgos stokos yra atsilikusi.

Sunkumus atvirose kasyklose kelia ir neturėjimas pakankamai sunkiųjų sunkvežimių ir kitokių kasimo mašinų. Vieno kasykloje, iš kurios eksportuojama anglis į Japoniją, naudojami amerikie-

REAL ESTATE

Manai, Zėmė — Pardavimai REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAIS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS.

DEL VISU INFORMACIJU KREIPTIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

■ NAMŲ PIRKIMAS ■ PARDAVIMAS ■ VALDYMAS
■ NOTARIATAS ■ VERTIMAI.

VISU RČSIŲ DRAUDIMO AGENTŲRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

Arti 73-čios ir Campbell 2 butų medinis, tik \$38,500.

Arti 71-mos ir Francisco 2 butų mūrinis.

Ten pat — 4 butų mūrinis.

Brighton Parke 2 butų mūrinis.

Be to, turime gerų rezidencijų ir pajaminių nuo 4 ligi 40 butų.

Skambinti tel. 436-7878

SIMAITIS REALTY

2951 West 63rd Street

Pirkite senoviškai

● 2 butų mūrinis namas, naujas stogas ir porčiai. Modernūs radiatoriai, gazo šildymas. Marquette Parke. Sena kaina \$52,000

● 4 butų mūrinis, apie \$9,000 nuomos. Atskiri gazo šildymai. 2 sklypai, 2 garažai. Brighton Parke. \$57,700.

● Statybai gražus sklypas Marquette Parke.

● Su \$15,000 pirkėjui proga Marquette Parke gauti labai švariai užlaikytą mūrinį namą, nes pardavėjas duoda paskolą seniau imamais procentais.

VALDIS REALTY

2644 W. 69th St.
(Lithuanian Plaza Ct.)
737-7200 arba 737-8534

Prašom palikti savo telefono numerį automatiniam aparate.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko PRANO ŠULO paruošta, — teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta, „Sūduvos“ išleista knyga su legaliskomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje.

Čių ekskavatoriai ir kanadiečių didieji sunkvežimiai.

25% visos energijos Sov. Sąjungoje gaunama iš anglies. Tai norima pakelti iki 30%. Elektros jėgainės, kurios naudoja naftą, numatoma pakeisti anglimi. Norint padidinti produkciją, būtina reikia plėsti atviras kasyklas. Pirmas projektas yra Ekibastuzo, šiaurės-rytų Kazachstane. Toliau numatyta išvystyti Kasko-Ačinsko lignito baseiną pietų Sibire, kur žemos rūšies anglis bus panaudota elektros jėgainėms. Taip pat jau suplanuota gaminti iš anglies benzina. Kovo mėn. netoli Maskvos pradėta tokios įmonės statyba.

Tokius didelius užsimojimus įvykdyti, neužteks vien algų pakėlimo, bet reikės rasti naujų paskatinimo būdų priversti angliakasius didinti darbo našumą. (Iš Eur. Lietuvio)

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI

Turto Chicago's miesto laida. Dirbu ir užmiečiuose, greit, garantuoti ir saūtingai. KLAUDIJUS PUMPUTIS
4514 S. Talman Ave.
Tel. 927-3559

DĖMESIO

62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI

Tiktai \$120 puseičiui automobilio Liability apdraudimas pensininkams. Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
Tel. 523-8775

Dengiamo ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.

ARVYDAS KIELA

6557 S. Talman Avenue
Chicago, IL 60629
434-9655 ar 737-1717

A. TVERAS

Lairodžiai ir brangenybės
Pardavimas ir Taisyimas
2646 West 69th Street
Tel. REpublic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDAS, 4059 Archer Avenue,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA-7-5990

M. SIMKUS

Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4239 S. Maplewood. Tel. 254-7438
Talp pat daromi vertimai, giminų iškvietimai, pildomi piliečių prašymai ir kitoki blankai.

HOMEOWNERS POLICY

F. Zapolski, Agent
3204 1/2 W. 95th St.
Everg. Park, Ill.
60642. 424-8654
State Farm Fire and Casualty Company

Advokatas

GINTARAS P. ČEPENAS
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 12 val. d. ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162 arba 776-5163
2649 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

„LIUCIJA“

Miko Šileikio apsakymų knyga „Liucija“ jau atspausdinta. Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5. Gaunama „Naujienose“ ir pas auterių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

PRĀKITE JAV TAUPYMO BONUS